

**Školní vzdělávací
program
pro
předškolní vzdělávání**

ZAČÁTEK 2

Platnost od: 1. září 2021

Číslo jednací:

Obsah:

1	Identifikační údaje.....	4
2	Charakteristika školy.....	5
2. 1	Velikost školy.....	5
2. 2	Lokalita školy a charakteristika budovy.....	5
2. 3	Plán dlouhodobého rozvoje mateřské školy.....	6
3	Podmínky vzdělávání.....	7
3. 1	Věcné podmínky.....	7
3. 2	Životospráva.....	7
3. 3	Psychosociální podmínky.....	8
3. 4	Organizace chodu mateřské školy.....	8
3. 5	Řízení mateřské školy.....	9
3. 6	Personální a pedagogické zajištění.....	10
3. 7	Spolupráce s dalšími institucemi.....	10
3. 8	Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími sociálními partnery.....	11
3. 9	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	13
3. 10	Podmínky vzdělávání dětí nadaných.....	14
3. 11	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	15
4	Organizace vzdělávání.....	16
4. 1	Vnitřní uspořádání školy a jednotlivých tříd.....	16
4. 2	Zápis do mateřské školy.....	16
4. 3	Povinné předškolní vzdělávání.....	16
4. 3. 1	Individuální vzdělávání.....	17
4. 3. 2	Distanční vzdělávání.....	17
5	Charakteristika vzdělávacího programu.....	19
5. 1	Cíle ŠVP PV Začátek 2.....	19

5. 2	Metody a formy vzdělávání.....	22
5. 3	Zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	24
5. 4	Zajištění průběhu vzdělávání dětí nadaných	26
5. 5	Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	27
6	Vzdělávací obsah.....	29
6. 1	Vzdělávací oblasti	29
6. 1. 1	Dítě a jeho tělo	29
6. 1. 2	Dítě a jeho psychika	31
6. 1. 3	Dítě a ten druhý	34
6. 1. 4	Dítě a společnost	35
6. 1. 5	Dítě a svět.....	36
6. 2	Integrované bloky.....	37
6. 2. 1	Integrovaný blok: Já.....	37
6. 2. 2	Integrovaný blok: Moje školka	41
6. 2. 3	Integrovaný blok: Moji blízcí a moji kamarádi.....	45
6. 2. 4	Integrovaný blok: Svět kolem mě	48
6. 3	Předmět SPPG péče Komunikační a sociální dovednosti	51
6. 4	Zkratky činností uváděné v třídní knize	55
7	Evaluační systém.....	56
7. 1	Oblasti autoevaluace	56
7. 2	Cíle, kritéria a nástroje autoevaluace	57

1 Identifikační údaje

a. Název: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Začátek 2 zpracovaný podle RVP PV (k 1.1.2018)

b. Předkladatel:

Název	Mateřská škola, základní škola a praktická škola Brno, Štolcova, příspěvková organizace
IČO	62157299
IZO	062157299
Adresa	Štolcova 301/16, 618 00 Brno
Kontakty	Telefon: +420 548424061- škola +420 725 504 867 - MŠ
	Web: www.autistickaskola.cz
	E-mail: zs@autistickaskola.cz
Ředitel školy	Mgr. Tomáš Musil, e-mail: musil@autistickaskola.cz
Koordinátor ŠVP	Mgr. Klára Geislerová, e-mail: geislerova@autistickaskola.cz

c. Zřizovatel:

Název: Jihomoravský kraj

Adresa: Žerotínovo náměstí 3/5, 601 82 Brno

IČO: 70888337   Telefon: 541651111

d. Platnost dokumentu: od 1. září 2021

ŠVP PV Začátek byl projednán pedagogickou radou dne: 30. srpna 2021

.....

Tomáš Musil

ředitel školy

Razítko školy

2 Charakteristika školy

2.1 Velikost školy

Mateřská škola je součástí Mateřské školy, základní školy a praktické školy Brno, Štolcova, příspěvková organizace. Kapacita mateřské školy jsou tři třídy, maximální kapacita je 18 dětí. Naše mateřská škola je zřízena dle § 16 odst. 9 školského zákona, a to pro děti s autismem. Do mateřské školy jsou přijímány děti od dvou do šesti let, resp. do nástupu plnění povinné školní docházky (do sedmi let věku dítěte). Provoz v mateřské škole je celodenní od 7:00 do 16:00. V každé třídě působí 3 pedagogičtí pracovníci, zpravidla dva učitelé a jeden asistent pedagoga. Děti jsou do mateřské školy přijímány na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonných zástupců. O přijetí dítěte rozhoduje ředitel školy.

2.2 Lokalita školy a charakteristika budovy

Mateřská škola je součástí Mateřské školy, základní školy a praktické školy Brno, Štolcova, příspěvková organizace od 1. září 2019. Před tímto datem byla mateřská škola součástí Základní školy Brno, Lidická, příspěvková organizace, resp. Mateřské školy, základní školy a praktické školy Brno, Vídeňská, příspěvková organizace.

Sídlo školy a část základní školy se nachází v Brně v městské části Černovice na ulici Štolcova 16. Mateřská škola spolu s dalšími třídami základní školy se nachází v Brně v městské části Řečkovice na ulici Marie Hübnerové 1. V blízkosti školy je dostatek parkovacích míst.

Třídy mateřské školy se nacházejí v přízemí a v prvním patře jednoho křídla celé školy. Každá třída má k dispozici kmenovou třídu, místnost pro individuální nácvik, svou jídelnu, svou ložnici, své sociální zařízení (včetně sprchy) a svoji šatnu. Mezi třídami v přízemí se nachází výdejna stravy, zázemí pro provozní MŠ, úklidová místnost a vstupní šatna. Zároveň je v přízemí i místnost sloužící jako sborovna pro pedagogické pracovníky. U třetí třídy MŠ v prvním patře se nachází kancelář vedoucí učitelky MŠ a malá tělocvična pro potřeby MŠ. Ze tříd v přízemí je vstup na terasu. K dispozici pro děti MŠ je školní zahrada, která je vybavena herními prvky a sociálními zařízeními.

Všechny třídy jsou uspořádány v souladu s metodou Strukturovaného učení. Každá třída má svou kmenovou třídu, která je propojená s individuální učebnou. Tato individuální učebna slouží k nácviku pracovních návyků a k získávání nových vědomostí a dovedností. Výhodou této individuální učebny je to, že dítě není rušeno provozním hlukem celé třídy, není rozptylováno pohybem ostatních dětí a pedagogů ve třídě, vybavením třídy apod. Kmenová třída je uspořádána dle potřeb všech dětí a rozčleněna do menších pracovních míst, která slouží k získávání odlišných typů vědomostí a dovedností (je tím tak zaručena předvídatelnost dětem – ví, co a kde budou dělat). Uspořádání tříd se liší dle prostorových podmínek každé třídy, ale také dle potřeb dětí, může se tedy v závislosti na potřebách dětí každý rok její uspořádání lehce měnit.

2.3 Plán dlouhodobého rozvoje mateřské školy

V souvislosti s přesunem do nových prostor na ulici Marie Hübnerové je v dlouhodobém plánu vybavování tříd vhodnými pomůckami, obnova hraček, pomůcek a didaktického materiálu.

Z hlediska metodického je v plánu i nadále vycházet z aktuálních trendů a postupů při vzdělávání dětí s autismem.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Prostory určené pro mateřskou školu jsou dostatečně velké. Vzhledem k tomu, že se jedná o zcela novou budovu, je veškeré zařízení nové, v odpovídajícím stavu. Již při rekonstrukci celé budovy bylo počítáno s tím, že tyto prostory mateřské školy budou sloužit dětem s autismem, čemuž odpovídá rozmístění a velikost jednotlivých místností.

U každé třídy je jídelna, šatna dětí, sociální zařízení včetně sprchy, ložnice. Sociální zařízení pro pedagogy je na chodbě. Hračky jsou umístěny převážně v otevřených skříňkách a policích tak, aby si je děti mohly brát a ukládat bez asistence dospělých. Sedací nábytek dětí je výškově nastavitelný a vyhovuje antropometrickým požadavkům.

Ve třídách je dostatek hraček a didaktického materiálu, který je postupně dokupován, upravován či vyráběn pro potřeby dětí s autismem. Ve třídách je k dispozici i několik tělocvičných prvků. Prostory jsou vyzdobeny výtvary dětí, nástěnky jsou pravidelně obměňovány a aktualizovány.

Na zahradě jsou herní prvky a sociální zařízení pro děti.

Strava se do školy dováží. Součástí prostor MŠ je přípravná a výdejna stravy.

Všechny vnitřní a venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy podle platných předpisů.

Dlouhodobým záměrem je neustálé dovybavování a obnovování didaktického materiálu.

3.2 Životospráva

Do MŠ se strava dováží z blízké školní jídelny při ZŠ Horácké náměstí, ve které je připravována dětem plnohodnotná a vyvážená strava odpovídající hodnotám spotřebního koše. Pauzy mezi jídly nepřesahují dobu 3 hodin. Po celou dobu pobytu v mateřské škole je dětem zajištěn pitný režim. Na základě doporučení lékaře si některé děti nosí přesnídávky a svačiny z domu.

Během dne je zajištěn pravidelný denní řád, který je flexibilní a je možné jej upravovat dle aktuálních potřeb, možností a zájmů dětí. Pravidelně se střídají aktivity s odpočinkem, relaxací – v závislosti na individuálních potřebách každého dítěte. Každodenně jsou dětem

nabízeny pohybové činnosti. Každodenně mají děti zařazovány pobyt venku - maximálně 2 hodiny (v závislosti na počasí a individuálních potřebách a možnostech dětí).

Pedagogové respektují individuální délku spánku a klidu na lůžku u dětí. Dětem, které nevydrží na lůžku, jsou připravovány klidové aktivity a hry ve vedlejší třídě.

Pedagogové dodržují zásady zdravého životního stylu a dětem jsou vzorem.

3. 3 Psychosociální podmínky

Naší prvořadou ambicí je vytvářet prostředí, kde se dětem s velmi speciálními vzdělávacími potřebami dostává kvalitní a kvalifikované vzdělávací péče. Vzhledem k diagnóze dětí přistupujeme ke každému dítěti individuálně a respektujeme plně jeho potřeby. Vzdělávací nabídka plně odpovídá jeho celkové úrovni, potřebám a možnostem. Vytváříme přátelskou atmosféru, klidné a nestresující prostředí poskytující pocit jistoty a bezpečí. Děti nejsou neúměrně zatěžovány, či stresovány (dle individuálních potřeb jsou zařazovány relaxační a odpočinkové chvíle). S tím souvisí prostorové řešení tříd, individuální přístup pedagogů k dětem, používání vhodných metod výuky, speciálních učebních pomůcek a výukových materiálů, spolupráce s odborníky v oblasti pedagogicko-psychologické a v neposlední řadě snaha o co nejlepší spolupráci s rodinami dětí. Nově přichozí děti mají možnost postupné adaptace na prostředí, kolektiv a režim MŠ.

Pedagogové pozitivně ovlivňují sociální a prosociální chování dětí, podporují samostatnost a aktivnost dětí, individuálně reagují na potřeby a možnosti jednotlivých dětí. Všechny děti mají zaručené rovnocenné postavení. Děti jsou rozvíjeny ve všech oblastech, učí se respektovat pravidla soužití a chování, zároveň je v nich podporována např. dovednost volby a svobody konání. Děti mají zaručenu potřebnou předvídatelnost a řád.

3. 4 Organizace chodu mateřské školy

Mateřská škola je s celodenním provozem od 7:00 do 16:00 hodin. Denní režim je dostatečně pružný a umožňuje reagovat na individuální potřeby a možnosti dětí. Program je přizpůsobován hygienickým a zdravotním potřebám dětí, plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí. Poměr mezi řízenými a spontánními činnostmi je vyvážený a odpovídá individuálním potřebám dětí. Děti jsou podporovány ve vlastní aktivitě, mají dostatek prostoru pro spontánní hru. Zároveň je dbáno na rozvoj funkční hry u dětí s autismem, a to při řízených činnostech. Činnosti se odehrávají většinou individuální formou, dle možností dětí skupinovou.

Ke spojování tříd je přistupováno výjimečně z provozních důvodů (nemocnosti učitelů nebo omezeného provozu MŠ) a pouze při velmi malém počtu dětí na třídách. Ve všech těchto případech je přihlíženo k individuálním potřebám dětí.

Orientační režim dne (časy jsou orientační, vše přizpůsobujeme aktuálním potřebám a okolnostem):

Režim dne:

7.00 – 7.30 příchod dětí, soustředění dětí do jedné třídy, hry a činnosti dle volby dětí

7.30 - 8.30 příchod dětí do kmenové třídy, hry a činnosti dle volby dětí

8.30 – 9.45 volná hra a individuální i společné činnosti, přesnídávka

9.45 – 11.45 pobyt venku

11.45 – 12.30 oběd, hygiena

12.30 – 13.00 příprava k odpočinku, relaxace odchod dětí po obědě

13.00 – 14.30 odpočinek, aktivity nespících dětí (zájmové činnosti, klidné činnosti)

14.30 – 15.30 svačina, spontánní aktivity dětí

15.30 – 16.00 soustředění dětí do jedné třídy, hry a činnosti dle volby dětí

3. 5 Řízení mateřské školy

Mateřská škola je součástí právnické organizace Mateřská škola, základní škola a praktická škola Brno, Štolcova, příspěvková organizace, v jejímž čele stojí ředitel školy. V rámci řízení školy má mateřskou školu na starosti zástupce ředitele, který také sídlí ve stejné budově. V rámci vedení mateřské školy je v mateřské škole vedoucí učitelka MŠ, která organizuje chod tříd mateřské školy, rozděluje kompetence a dohlíží na jejich plnění. Má na starosti osobní spisy dětí, komunikuje s rodiči, úzce spolupracuje s vedením školy a ŠPP, podílí se na aktualizaci dokumentů vázících se k MŠ.

Organizace má zpracovaný Školní řád MŠ a Řád provozu mateřské školy. Každý zaměstnanec má pracovní náplň, ví, komu je podřízen, jaké jsou jeho pracovní povinnosti a úkoly. Mezi pedagogy v rámci třídy, i mezi třídami, probíhá každodenní vzájemná komunikace, předávají si informace a zkušenosti. Dle potřeby probíhají konzultace se vedoucí učitelkou, zástupcem ředitele, s vedoucí ŠPP, pedagogové se účastní pedagogických rad. Školní vzdělávací program vypracovává koordinátorka ŠVP ve spolupráci s pedagogickými pracovníky MŠ a se zástupci ředitele.

3. 6 Personální a pedagogické zajištění

V každé třídě působí 3 pedagogičtí pracovníci, zpravidla dva učitelé a jeden asistent pedagoga. Jedna učitelka zastává pozici vedoucí učitelky MŠ. Všichni učitelé mají vysokoškolské vzdělání v oboru speciální pedagogiky, příp. si odbornou kvalifikaci dle platných právních předpisů doplňují. Asistenti pedagoga také splňují odbornou kvalifikovanost. Součástí týmu přímo v budově školy je provozní zaměstnanec, který zabezpečuje výdej stravy, úklid a dle potřeby dozor nad dětmi. Součástí širšího týmu jsou administrativní pracovníci školy, školník, koordinátor ŠVP, pracovníci ŠPP, zástupci ředitele a ředitel školy.

Všichni pedagogové mají o svůj odborný růst zájem a dále se sebevzdělávají. Ředitel školy vytváří podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, kteří absolvují semináře a školení zaměřené zejména na problematiku autismu a předškolní vzdělávání. Všichni pedagogové pracují profesionálním způsobem jako tým a snaží se o to, aby dětem byla vždy nabídnuta optimální péče dle pedagogických a metodických zásad výchovy a vzdělávání předškolních dětí. Metodickou podporu našim pedagogům poskytuje Speciálně pedagogické centrum při MŠ, ZŠ a PRŠ Brno, Štolcova, p. o. Specializované služby jsou zajišťovány odborníky z daných oblastí.

Rozpis přímé pedagogické činnosti je organizován takovým způsobem, aby byla při činnostech a pobytech venku zajištěna optimální pedagogická péče o děti. Vzhledem k charakteru školy je překrývání učitelů zajištěno v délce 3 - 3,5 hod. (ve třídě, kde působí vedoucí učitelka, jsou to 3 hodiny, jinak 3,5 hodiny denně). Od 7:30 do 16:00 je v každé třídě přítomen asistent pedagoga, který vykonává nepřímou práci s ohledem na aktuální situaci ve třídě (přesné časové týdenní rozvržení přímé a nepřímé práce asistenta pedagoga není možné z důvodu přizpůsobování aktuálnímu dění a potřebám dětí, nicméně platí pravidlo, že při celém úvazku má asistent pedagoga týdně 36 hodin přímé práce a 4 hodiny nepřímé práce).

3. 7 Spolupráce s dalšími institucemi

Škola spolupracuje se zřizovatelem školy - Jihomoravským krajem. Spolupráce probíhá zejména v oblastech:

- vymezení hlavní činnosti a doplňkových činností školy,
- ekonomické,

- administrativní.

Škola spolupracuje se školskou radou, která je na naší škole zřízena od roku 2006. Školská rada má 9 členů, z toho 3 členové jsou jmenováni zřizovatelem, 3 členové jsou z řad rodičů a 3 členové z řad pedagogů školy, z nichž 1 je předsedou školské rady. Školská rada zasedá nejméně 2x ročně, zasedání svolává předseda školské rady. Školská rada se vyjadřuje k návrhům školních vzdělávacích programů a k jejich následnému uskutečňování; schvaluje výroční zprávu o činnosti školy; schvaluje školní řády a navrhuje jejich změny; schvaluje pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků; podílí se na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy; projednává návrh rozpočtu právnické osoby na další rok, vyjadřuje se k rozboru hospodaření a navrhuje opatření ke zlepšení hospodaření; projednává inspekční zprávy České školní inspekce; podává podněty a oznámení řediteli školy, zřizovateli, orgánům vykonávajícím státní správu ve školství a dalším orgánům státní správy.

Odborné metodické vedení při práci ve třídách pro děti s autismem zajišťuje naše speciálně pedagogické centrum, které je specializováno na problematiku dětí s autismem.

Dle aktuálních potřeb, množností a zájmu spolupracujeme s různými divadly, muzei, středisky volného času, environmentálními středisky, s Magistrátem města Brna a dalšími jinými organizacemi.

V rámci péče o děti s autismem dlouhodobě spolupracujeme s Paspoint, z.ú., a to zejména s poradkyněmi rané péče, ale i při organizování kurzů pro pedagogy pracujícími s dětmi a žáky s autismem.

V rámci podpory školy a jejích dětí a žáků spolupracujeme s Proautem, spolkem pro podporu osob s autismem. Tento spolek vznikl z iniciativy pedagogů naší základní školy.

Při zajištění praxí studentů spolupracujeme s Pedagogickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně, s vyššími odbornými školami a středními školami pedagogického a sociálního zaměření.

3. 8 Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími sociálními partnery

Jedním z nejdůležitějších předpokladů úspěšného předškolního vzdělávání jsou rodiče, a to jako partneři. Snažíme se o vstřícnou a odbornou komunikaci, navazování partnerských

vztahů s cílem společného působení na vzdělávání dětí. Pedagogové sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí i rodin, nabízí rodičům odbornou pomoc při řešení problémů, ale nezasahují do jejich soukromí.

Před zahájením školního roku se pedagogové scházejí s rodiči nových dětí za účelem seznámení se a získání co nejvíce informací o individualitě dítěte. Setkání přispívají k navázání oboustranné důvěry a otevřenosti, porozumění, respektu a spolupráce. Vzhledem ke speciálním vzdělávacím potřebám našich dětí po celý školní rok pedagogové pečlivě sledují potřeby a možnosti dětí, vše konzultují s rodiči. Během celého školního roku jsou rodiče denně informováni o průběhu dne, dalších krocích ve vzdělávání, důležitých událostech a pokrocích. Pedagogové jsou ochotni rodičům pomoci při zavedení denního režimu, nácviku sebeobslužných dovedností, komunikačního systému aj. v domácím prostředí. Rodiče se účastní různých aktivit pořádaných školou.

Škola má zpracované webové stránky, které jsou pravidelně obměňované a doplňované aktuálními informacemi.

Úhrada úplaty za pobyt dítěte v mateřské škole je stanovena v souladu se zněním vyhlášky MŠMT č. 43/2006 Sb. dle § 6. Platby mohou probíhat v hotovosti v MŠ nebo převodem na bankovní účet. Výše úplaty se může každý školní rok lišit. Děti, které dosáhly do konce srpna daného kalendářního roku pěti let, jsou vzdělávány bezplatně.

Formy spolupráce s rodiči:

- třídní schůzky – osobní pohovory, seznámení rodičů s prací ve škole
- informační schůzky s vedením školy (dle zájmu rodičů)
- osobně ústně při předávání dítěte při příchodu/odchodu do/ze školy
- různé akce typu besídky a setkání v rámci vánočních oslav a ukončení školního roku
- při přenosu naučených dovedností ze školy do domácího prostředí (mají-li rodiče zájem) – zejména používání denních režimů, komunikačních deníků, procesuálních schémat apod.
- písemnou formou (dopisy)
- prostřednictvím telefonických hovorů
- mailem (dle zájmu rodičů)

- prostřednictvím webových a facebookových stránek školy
- prostřednictvím nástěnek

V případě potřeby škola spolupracuje s dalšími subjekty typu OSPOD, Policie ČR apod.

3. 9 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Naše mateřská škola je školou zřízenou dle §16 odst. 9 školského zákona a vzdělává děti s autismem, tedy děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Děti jsou do školy přijímány na základě odborného vyšetření školským poradenským zařízením a na základě doporučení tohoto zařízení a na základě žádosti zákonných zástupců. O přijetí dítěte rozhoduje ředitel školy.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami uplatňujeme tyto principy:

- Individuální přístup ke každému dítěti zohledňující jeho možnosti a vzdělávací potřeby.
- Používání vhodných metod pro vzdělávání dětí s autismem.
- Zabezpečení výukových materiálů a učebních pomůcek, které odpovídají potřebám dětí (mnoho pomůcek a materiálů vytváří sami pedagogové, neboť na trhu nejsou vhodné pomůcky a výukové materiály pro děti s autismem) – všechny materiály a pomůcky zabezpečuje škola.
- Zařazení předmětu speciálně pedagogické péče Komunikační a sociální dovednosti ve vzdělávacím obsahu ŠVP PV Začátek 2.
- Spolupráce s odborníky v oblasti speciální pedagogiky a psychologie ve školských poradenských zařízeních (ŠPZ). Primárně spolupracujeme se Speciálně pedagogickým centrem při naší škole, které poskytuje poradenské služby dětem, žákům a studentům s autismem. V případě dalších přidružených postižení dítěte (např. tělesné, smyslové) budeme při zajištění podpůrných opatření spolupracovat s odpovídajícími ŠPZ orientujícími se na daný typ postižení.
- Zvýšené množství pedagogů v každé třídě a snížený počet dětí ve třídě, neboť se s dětmi pracuje ve většině případů individuální a individualizovanou organizační formou práce, a jen tímto způsobem může dojít ke kvalitnímu zabezpečení vzdělávání dětí s autismem.

- Děti jsou do tříd zařazovány tak, aby si co nejvíce vyhovovaly svými individuálními projevy a speciálními potřebami. Z tohoto důvodu jsou třídy věkově heterogenní.
- Kvalifikovaný pedagogický sbor, tzn., že pedagogové v naprosté většině mají příslušné odborné vzdělání, nebo si toto vzdělávání dle platných právních předpisů doplňují. Průběžně se pedagogové dále vzdělávají v kurzech v rámci DVPP, kde jsou seznamováni s novinkami v oboru, s novými trendy ve vzdělávání.
- Úzká spolupráce všech pedagogů (včetně asistentů pedagoga), kteří se na vzdělávání dítěte podílejí.
- V případě potřeby spolupráce s odborníky mimo oblast školství.
- Úzká spolupráce s rodinou.
- Empatický přístup k dětem, příznivé školní klima.

3. 10 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Při vzdělávání dětí nadaných a mimořádně nadaných vycházíme z platné legislativy. Nadaným dítětem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. V případě dětí naší školy se jedná o děti tzv. dvojí výjimečnosti (v jedné či více oblastech mají děti deficit, pro který jsou vzdělávány na naší škole, na druhou stranu mají v jiných oblastech nadání).

Při vzdělávání nadaných dětí uplatňujeme tyto principy:

- Individuální přístup ke každému dítěti.
- Podporování nadání dítěte v dané oblasti/oblastech.
- Zabezpečení odpovídajících výukových materiálů a učebních pomůcek, které stimulují rozvoj v oblasti nadání.
- Spolupráce s odborníky v oblasti speciální pedagogiky a psychologie ve školských poradenských zařízeních (ŠPZ).
- Úzká spolupráce všech pedagogů (včetně asistentů pedagoga), kteří se na vzdělávání dítěte podílejí.
- V případě potřeby spolupráce s odborníky mimo oblast školství.
- Úzká spolupráce s rodinou.
- Empatický přístup k dětem, příznivé školní klima.

3. 11 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Vzhledem k charakteristice naší mateřské školy mnoho hraček, didaktických pomůcek a aktivit odpovídá věkově mladším dětem než je věk 3 let. Hračky jsou umístěny tak, aby byla zajištěna bezpečnost dětí. Hračky např. s malými komponenty nejsou dětem volně přístupné, do vzdělávání jsou zařazovány jen těm dětem, kde nehrozí riziko např. udušením. Školní nábytek ergonomickými parametry vyhovuje dvouletým dětem.

V obou třídách je dostatek relaxačních prostor a odpočinkové části dne jsou zařazovány dle individuálních potřeb každého dítěte na individuálně dlouhou dobu, nejinak tomu je i v případě dvouletého dítěte. Veškeré aktivity probíhají po individuálně dlouhou dobu, a to dle potřeb a možností každého dítěte.

Proces adaptace probíhá velice individuálně a po individuálně dlouhou dobu. Dětem je dovoleno přinášet si do školy předměty, hračky, které jim navozují pocit bezpečí v novém prostředí.

Škola nedisponuje přebalovacím pultem, disponuje odpadkovými koši s víkem na pleny a nočníky. Velikost sociálního zařízení odpovídá potřebám dvouletého dítěte. Péče o děti při zvýšených hygienických nárocích a při sebeobsluze je posílena nepedagogickým pracovníkem MŠ a zvýšeným množstvím pedagogů ve třídách. V šatnách je dostatek prostoru pro umístění náhradního oblečení a hygienických potřeb. Pleny, vlhčené ubrousky apod. nosí do školy rodiče dětí. Dezinfekce nočníků, nakládání s použitými plenami atd. probíhá dle platných předpisů (více viz Řád provozu mateřské školy).

Veškeré vybavení, nábytek a celé prostředí je z hlediska bezpečnosti přizpůsobeno dvouletým dětem.

Pitný režim je ve třídě k dispozici po celý den a učitelé dětem během dne opakovaně nápoje nabízí. Dvouleté děti se stravují stejně jako starší děti – tedy, jsou-li v době podávání jídla ve škole, stravují se také. Maso je dětem krájeno na velmi drobné kousky. Při stravování dvouletých dětí budou zohledňovány specifické nároky na stravování (např. láhev na mléko apod.).

Při pobytu venku respektujeme fyzické možnosti všech dětí, tedy i dětí dvouletých – v jejich případě budeme více využívat zahradu, kde se mladší děti cítí lépe a mají více vymezeného prostoru pro rozvoj pohybové aktivity. Vycházky bývají pro tyto děti kratší.

Za zásadní při vzdělávání dvouletých dětí považujeme časté konzultace s rodinou.

4 Organizace vzdělávání

4.1 Vnitřní uspořádání školy a jednotlivých tříd

Všechny třídy mateřské školy mají stejnou provozní dobu. Třídy jsou z hlediska věku heterogenní, děti jsou do tříd zařazovány dle individuálních potřeb a možností (např. hypersenzitivní dítě na zvuky se snažíme umístit k dětem tišším). V případě umístění sourozenců se opět postupuje dle individuálních potřeb dětí (někdy je vhodné, aby sourozenci spolu byli ve třídě, jindy ne). Kapacita každé třídy je 6 dětí. V obou třídách se pracuje stejně dle metod a forem práce popsanych v kapitole 5.3 Metody a formy vzdělávání.

V každé třídě působí více pedagogů, zpravidla 2 učitelé a 1 asistent pedagoga. Vzhledem k charakteru školy je překrývání učitelů zajištěno v délce 3 - 3,5 hod. (ve třídě, kde působí vedoucí učitelka, jsou to 3 hodiny, jinak 3,5 hodiny denně). Během tohoto časového období probíhají individuální a skupinové činnosti dle Edukačních plánů a řádný dohled nad dětmi při vycházkách a pobytu venku.

4.2 Zápis do mateřské školy

Zápis do MŠ probíhá v termínech určených podle platné legislativy. Termíny zápisu jsou vypsány na webu školy, a to včetně telefonického spojení pro bližší informace. Děti jsou do mateřské školy přijímány na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonných zástupců. O přijetí dítěte rozhoduje ředitel školy.

4.3 Povinné předškolní vzdělávání

Novelou školského zákona, bylo zavedeno s účinností od 1. září 2017 povinné předškolní vzdělávání pro děti, které dovrší do 31. srpna daného roku 5 let. Podmínky povinného předškolního vzdělávání dále upravuje školní řád MŠ. Rodiče jsou povinni zajistit docházku dítěte do MŠ v době od 8.00 do 12.00 hod. a nepřítomnost dítěte řádně, písemně omlouvat. Povinnost předškolního vzdělávání není dána ve dnech školních prázdnin.

4. 3. 1 Individuální vzdělávání

Alternativou povinného předškolního vzdělávání dítěte v mateřské škole je individuální vzdělávání. Zákonný zástupce, v případě individuálního vzdělávání, je povinen oznámit tuto skutečnost řediteli školy 3 měsíce předem nebo okamžitě, nastane-li situace.

Ředitel školy doporučí zákonným zástupcům vzdělávací oblasti, v nichž má být dítě vzděláváno. Tyto oblasti vychází z RVP PV a školního vzdělávacího programu, doporučení ŠPZ a Edukačního plánu.

Ředitel školy stanovil dle § 34b odst. 3 školského zákona ve školním řádu mateřské školy termíny, kdy se musí rodič dostavit s dítětem do mateřské školy k ověření úrovně dosahování očekávaných výstupů z jednotlivých vzdělávacích oblastí. Zároveň stanovil i náhradní termín pro ověření. Pověřeni pracovníci mateřské školy ověří úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech (doporučených ředitelem před realizací individuálního vzdělávání) a případně doporučí zákonnému zástupci další postup při vzdělávání. Nedostaví-li se zákonný zástupce s dítětem k ověření úrovně dosahování očekávaných výstupů z jednotlivých vzdělávacích oblastí, je ředitel školy povinen s okamžitou platností ukončit individuální vzdělávání.

4. 3. 2 Distanční vzdělávání

Pro děti, pro které je předškolní vzdělávání povinné, je povinné i distanční vzdělávání. Při vzdělávání distančním způsobem pedagogové individualizují zadávané aktivity, při čemž se jedná o typy zejména na praktické dovednosti využitelné v každodenním životě dítěte. Jedná se především o:

- osvojování sebeobslužných a hygienických dovedností;
- rozvoj komunikace;
- práci s denním režimem, osvojování pracovních návyků a využívání motivačního systému v domácím prostředí jako předpokladu úspěšné distanční výuky;
- rozvoj sociálního chování v rámci rodiny;
- podporu smysluplného trávení volného času a s tím související osvojování potřebných dovedností včetně rozšiřování repertoáru volnočasových aktivit.

Tento výčet je platný jak v případě krátkodobých úseků distanční výuky, tak i v případě dlouhodobých úseků. Při dlouhodobém zákazu osobní přítomnosti dětí ve školách se výčet obohacuje o další témata zejména z oblasti předčtenářských a předmatematických představ,

ŠVP PV Začátek 2

dále o další témata dle uvážení pedagogů z hlediska potřeb a možností konkrétního dítěte a možností každé rodiny. Zadávané množství tipů aktivit je individuální vzhledem k potřebám a možnostem dětí.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Cíle ŠVP PV Začátek 2

Naše mateřská škola je zaměřena na vzdělávání dětí s autismem. Naším hlavním cílem je kvalitním vzděláváním připravit děti s autismem k dalšímu vzdělávání a vybudovat u nich co nejvyšší možnou míru samostatnosti při vykonávání každodenních úkonů, rozvinout komunikaci a sociální chování. Na konci předškolního vzdělávání by tak dítě mělo zvládnout *v rámci svých možností* sebeobsluhu, rozvíjet komunikaci, vnímat a rozlišovat všemi smysly podněty společenského, přírodního a kulturního prostředí, ovládat své chování, zvládnout se přizpůsobit běžným změnám v životě doma i ve škole.

ŠVP PV se nazývá Začátek a tento název vyjadřuje záměr a cíl pedagogů naší školy – chceme děti připravit na vzdělávání v základní škole. Děti mají v mateřské škole získat předpoklady k zahájení povinné školní docházky. Vzhledem k tomu, že se jedná o předškolní vzdělávání, je velice důležité zahájit institucionalizované vzdělávání správně, vhodně a přiměřeně. Začátek vzdělávání je velice důležitým okamžikem v životě každého dítěte, o to více v životě dítěte handicapovaného. Proto se snažíme přípravu na vzdělávání dětí s autismem zahájit vhodně, chceme, aby děti měly správný začátek vzdělávání. Mateřská škola je začátkem celoživotního vzdělávání, které je průpravou na současný a přípravou na budoucí život.

ŠVP PV Začátek 2 je vytvořen pro děti s autismem. Respektuje speciální vzdělávací potřeby dětí navštěvujících naši školu, umožňuje realizaci diferenciovaného a individualizovaného vzdělávání, tak jak to vyžadují děti s autismem. Cíle vzdělávání a skladba integrovaných bloků vychází z našich mnohaletých zkušeností nabytých při vzdělávání dětí s autismem. Všechny děti s autismem jsou vzdělávány dle Edukačního plánu, příp. Individuálního vzdělávacího plánu, vytvářeného na základě ŠVP PV Začátek 2, a to zpravidla na jeden školní rok.

Snažíme se o dosažení co nejvyššího možného rozvoje (v rámci individuálních potřeb a možností každého dítěte) jako předpokladu pro další vzdělávání. Usilujeme o to, aby se dítě v naší mateřské škole cítilo bezpečně, aby bylo spokojené.

ŠVP PV Začátek 2

ŠVP PV Začátek 2 usiluje především o kompenzaci postižených oblastí z hlediska autismu – tedy o rozvoj komunikace, sociálních vztahů a představitosti. Dále také usiluje o počáteční utváření **klíčových kompetencí**, které takto v našem ŠVP PV Začátek 2 specifikujeme, aby odpovídaly vzdělávacím potřebám a možnostem dětí s autismem:

1. *Kompetence k učení – dítě ukončující předškolní vzdělávání na naší škole v rámci svých individuálních možností:*

- buduje své základní pracovní návyky (adaptační schopnosti, koncentrace pozornosti, samostatnost, plnění zadaných úkolů, dokončení zadaných úkolů, používání motivačního systému, používání denního režimu, orientace ve třídě a škole, používání pracovních a procesuálních schémat při pravidelných činnostech, práce s učebními pomůckami a materiálem);
- funkčně používá symboly a znaky důležité pro další vzdělávání a rozvoj komunikace;
- raduje se z úspěchu (i za použití motivačního systému);
- rozvíjí svoje smyslové vnímání;
- poznává lidi ve svém okolí;
- rozvíjí své vnímání okolního světa;
- rozvíjí svoji schopnost imitace jako prostředek učení se všemu novému;
- rozvíjí svoji jemnou a hrubou motoriku a grafomotoriku.

2. *Kompetence k řešení problémů – dítě ukončující předškolní vzdělávání na naší škole v rámci svých individuálních možností:*

- uvědomuje si problém (časté, opakující se problémy);
- požádá o pomoc (časté, opakující se problémy);
- přijme pomoc (časté, opakující se problémy);
- zvládá přenos zkušenosti (časté, opakující se problémy);
- rozvíjí své předpočetní představy.

3. *Kompetence komunikativní – dítě ukončující předškolní vzdělávání na naší škole v rámci svých individuálních možností:*

- buduje svůj funkční komunikační systém (alternativní, či augmentativní);
- vyjádří svá přání a potřeby (úroveň žádosti je na individuální úrovni z hlediska individuálních možností dítěte);
- komunikuje s různými komunikačními partnery (v rámci školy);
- reaguje na své jméno a navazuje přiměřený kontakt s okolím;

ŠVP PV Začátek 2

- rozumí jednoduchým každodenním pokynům s vizuální podporou či s doprovodným gestem;
  - rozvíjí svoji slovní zásobu a větnou stavbu;
  - rozvíjí se v oblasti sociální a společenské komunikace;
  - rozumí symbolům pro vizuální podporu (úroveň symbolů odpovídá úrovni abstraktně vizuálního myšlení dítěte);
  - zvládá základy práce s informativními a komunikativními prostředky;
  - rozvíjí své předčtenářské a grafomotorické dovednosti.
4. *Kompetence sociální a personální – dítě ukončující předškolní vzdělávání na naší škole v rámci svých individuálních možností:*
- je adaptováno v novém prostředí;
  - zvládá odloučení od rodičů;
  - zvládá přítomnost jiných lidí, zvládá paralelní činnosti vedle dalších osob;
  - učí se tolerovat projevy ostatních dětí;
  - rozvíjí se v regulaci svého chování;
  - s pomocí vizualizace přijímá méně závažné změny;
  - rozvíjí se v osvojování si pravidel společenského a slušného chování;
  - rozvíjí se v porozumění svým emocím a emocím druhých osob;
  - rozvíjí svou schopnost imitace jako prostředek učení se sociálnímu chování;
  - osvojuje si a zdokonaluje se v dovednostech smysluplného trávení volného času (herní, pohybové, výtvarné a hudební aktivity);
  - rozvíjí se v oblasti jednoduché kooperace s pedagogem či dalším dítětem (střídavá činnost při hraní jednoduchých společenských her či pohybových aktivitách).
5. *Kompetence činnostní a občanské – dítě ukončující předškolní vzdělávání na naší škole v rámci svých individuálních možností:*
- pracuje s denním režimem, respektuje organizaci dne a činností;
  - má vybudovaný motivační systém;
  - s pomocí motivace dokončí zadané aktivity;
  - dokáže (příp. se učí) si zvolit či vybrat z nabídky, respektuje možnosti výběru;
  - rozvíjí se v osvojování pravidel společenského a slušného chování;
  - rozvíjí se v regulaci svého chování;
  - při jednoduchých aktivitách dodržuje pravidla chování a hry, vnímá ostatní děti;
  - osvojuje si používání pracovních a procesuálních schémat;

- zvládá sebeobslužné činnosti a hygienické návyky;
- zvládá jednoduchou péči o své okolí (např. úklid hraček);
- osvojuje si základní dovednosti důležité pro bezpečnost dítěte a jeho ochranu před nebezpečnými vlivy.

5.2 Metody a formy vzdělávání

Vzdělávání v mateřské škole je celodenní. Vzdělávání dětí s autismem probíhá v edukačních blocích, které jsou individuálně dlouhé dle možností a potřeb jednotlivých dětí. Vzdělávání probíhá individuální, paralelní, případně skupinovou organizační formou. Edukační bloky řízených činností odpovídají principům metody **Strukturovaného učení** (strukturalizace, vizualizace, individualizace, motivace) a odehrávají se v různých částech třídy a školy. Vždy je dbáno na hygienu vzdělávacího procesu – mezi každým edukačním blokem je prostor pro relaxaci, odpočinek, neřízenou činnost.

Veškerá činnost pedagogů, učební pomůcky, výukové materiály a hry, výukové prostory a organizace vzdělávání dětí s autismem odpovídá metodě Strukturovaného učení. Uplatňujeme individuální přístup, snažíme se o co největší rozvoj dovedností dětí využitelných v běžném, každodenním životě, vše samozřejmě s ohledem na jejich možnosti. Při vzdělávání vycházíme z doporučení školských poradenských zařízení, během celého vzdělávání s poradenskými zařízeními spolupracujeme.

Výuku zabezpečujeme úpravou školního prostředí, tedy vytvořením pro děti přívětivého, „čitelného“ prostředí – prostor strukturujeme - a vytvořením učebních pomůcek, výukových materiálů a her odpovídajících potřebám dětí (mnoho pomůcek a materiálů vytváří sami pedagogové, neboť na trhu je minimum vhodných pomůcek a materiálů pro děti s autismem) – vizualizované, strukturované a individuálně přizpůsobené výukové materiály.

Strukturované učení se projevuje uplatňováním těchto 4 principů:

a) Princip individualizace

Individuální přístup ve všech oblastech – plánování rozvoje dítěte, individuálně vytvořené prostředí, pomůcky, výukové materiály, individuální vztahová norma v hodnocení dítěte.

b) Princip strukturalizace

Strukturalizace prostoru, pracovního místa, času a činností dává dítěti odpověď na otázky kdy, kde, co, jak a jak dlouho budu konat.

c) Princip vizualizace

Vizuální vnímání je silnou stránkou jedinců s autismem a využíváním vizuální podpory se daří kompenzovat postižené oblasti. Vizuální podpora kompenzuje nedostatečné porozumění řeči, sociálním situacím a chování druhých osob. Spolu se strukturou pomáhá dětem orientovat se v prostoru, čase i jednotlivých činnostech.

d) Princip motivace

Hraje klíčovou roli při práci s dětmi s autismem. Vhodnou motivací lze pozitivně ovlivňovat jejich chování, předcházet problémům v jejich chování a stimulovat je ke spolupráci, práci a učení se.

V souladu se strukturovaným učením při vzdělávání dětí používáme mj. denní režimy, žetonové hospodářství, pracovní a procesuální schémata, strukturované krabice a šanony, vizualizované pokyny a sociální karty. Většinu učebních pomůcek a výukových materiálů pro děti vytváříme samy, případně upravujeme zakoupené pomůcky a hračky.

Komunikace s vizuální podporou – tuto metodu používáme při budování komunikačního systému (ať už jako alternativního či augmentativního systému). Použitá vizuální podpora je opět plně individualizovaná, odpovídá vývojové úrovni abstraktně vizuálního myšlení dítěte. Dítě se učí pomocí vizuálních symbolů - prostřednictvím výměny těchto symbolů – komunikovat s různými komunikačními partnery a v různých prostředích, zároveň jsou osvojovány různé komunikační funkce. Postupně je rozšiřována slovní zásoba a větná stavba. Návuk komunikace je veden v přirozených, každodenních situacích.

Neopomíjíme návuk **imitace** jako předpoklad učení se všemu novému, tedy aby mohlo docházet ke spontánnímu učení se dětí, např. v oblasti sociálního učení.

Využíváme různé senzomotorické a pohybové pomůcky pro celkový rozvoj dětí, snažíme se postupně tyto dražší pomůcky do mateřské školy dokupovat. Škola využívá při vzdělávání ICT techniku (tablety, interaktivní tabule).

Individuální přístup při vzdělávání dětí s autismem se promítá do Edukačních plánů (příp. Individuálních vzdělávacích plánů), které pedagogové vypracovávají pro každé dítě dle jeho individuálních možností a speciálních vzdělávacích potřeb, a to na základě ŠVP PV Začátek 2. Edukační plány se dále vytváří na základě speciálně pedagogické diagnostiky (např. s využitím Edukačně hodnotícího programu) a na základě doporučení ŠPZ. Stejně tak se individuální vztahová norma projevuje při hodnocení dětí – tzv. Hodnocení Edukačního plánu (zejména zhodnocení dosažené úrovně v oblasti klíčových kompetencí, míra podpory apod.).

Všichni pedagogové si v souladu s filozofií Strukturovaného učení vedou podrobné dokumentace nácviku jednotlivých dovedností a znalostí – každý vždy za jednotlivé činnosti, za které v rámci třídy odpovídá. Tato dokumentace slouží k sledování vývoje dítěte a jako podklad do Hodnocení EP/IVP. Tyto dokumentace jsou nezbytné z důvodu opakovaného použití jednotlivých úkolů (sešit zůstane i s výsledky hodnocení, ale strukturovaný šanon či krabice se rozloží pro opětovné použití).

Hodnocení výsledků vzdělávání probíhá průběžně. Přímo při práci či bezprostředně po ukončení práce je dítě ohodnoceno pro něj srozumitelným způsobem – získá žádanou odměnu či žeton, který uplatní ve svém žetonovém hospodářství. Vždy dbáme na to, aby dítě rozumělo hodnocení.

Informace o vzdělávání dětí jsou zákonným zástupcům předávány ústně při osobních pohovorech a konzultacích, příp. písemně (např. mailem) – za školní rok se uskuteční alespoň dvoje individuální schůzky s rodiči.

5.3 Zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Za děti se speciálními vzdělávacími potřebami jsou podle § 16 školského zákona považovány děti, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebují poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte. Podpůrná opatření se člení do pěti stupňů, podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola

nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení.

Při vzdělávání dětí s priznanými podpůrnými opatřeními vycházíme z platné legislativy. Jako škola samostatně zřízená dle §16 odst. 9 školského zákona jsme zařízením pro děti, které potřebují vyšší stupně podpory. Podpůrná opatření škola poskytuje bezodkladně po obdržení doporučení ŠPZ a písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce nezletilého žáka.

Dětem vypracovávají pedagogové na každý školní rok Edukační plány (příp. IVP), které zohledňují možnosti a potřeby jednotlivých žáků. Edukační plány vychází ze školního vzdělávacího programu. Dosaženou úroveň popisují pedagogové na konci školního roku v Hodnocení Edukačního plánu.

Předmět speciálně pedagogické péče

V rámci ŠVP PV Začátek 2 byl pro děti naší školy vytvořen předmět speciálně pedagogické péče – Komunikační a sociální dovednosti. Tento předmět je realizován u všech dětí a probíhá jak během organizovaných individuálních i skupinových činností, tak i během každodenních aktivit typu stravování, sebeobsluha (např. žádost o pomoc, žádost o jídlo atd.). Předmět se zaměřuje na kompenzaci problémových oblastí vyplývajících z charakteristiky poruch autistického spektra. Více viz kapitola 6.3 Předmět SPPG péče Komunikační a sociální dovednosti.

Plán pedagogické podpory (PLPP)

Ačkoliv všechny naše děti mají doporučená podpůrná opatření (PO) minimálně 3. stupně, mohou nastat situace, při kterých bude nutné stanovit plán pedagogické podpory. Může se např. jednat o obtíže vyvolané aktuálně nepříznivým zdravotním stavem, obtíže v důsledku sociálního statusu a sociálního a rodinného prostředí apod., u nichž je možné prostřednictvím mírných úprav dosáhnout zlepšení. Úpravy ve vzdělávání dítěte navrhuji pedagogové, přitom spolupracují s vedoucí učitelkou, se zástupcem ředitele, školním poradenským pracovištěm naší školy a zákonným zástupcem žáka. Podpůrná opatření tohoto typu směřují k naplňování speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, které nevyžadují opatření s normovanou finanční náročností, přitom pokud jsou účelné, mohou podporovat dítě v celém průběhu jeho vzdělávání.

Před zahájením poskytování podpůrných opatření tohoto typu zpracuje škola plán pedagogické podpory dítěte (PLPP). PLPP má písemnou podobu a vypracovávají ho

pedagogičtí pracovníci podílející se na vzdělávání dítěte ve spolupráci s vedoucí učitelkou, se zástupcem ředitele, školním poradenským pracovištěm a se zákonnými zástupci žáka. PLPP zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, podpůrná opatření (např. organizace vzdělávání), stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu. PLPP škola průběžně konzultuje se zákonnými zástupci dítěte a aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte. Poskytování podpůrných opatření škola průběžně vyhodnocuje. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, doporučí škola zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Do doby zahájení poskytování nových podpůrných opatření na základě doporučení školského poradenského zařízení poskytuje škola podpůrná opatření na základě plánu pedagogické podpory. Pokud jsou podpůrná opatření postačující, pokračuje se v plnění cílů PLPP.

Individuální vzdělávací plán (IVP)

Po vyšetření žáka ŠPZ může být dítěti doporučeno PO vyžadující tvorbu IVP. Po podepsání informovaného souhlasu zákonným zástupcem a žádosti o vzdělávání dítěte dle IVP škola vypracuje do 30ti dnů IVP. IVP vypracovávají pedagogové podílející se na vzdělávání dítěte, a to na základě doporučení ŠPZ. Na tvorbu IVP využíváme speciální formulář. IVP je projednáno se zákonnými zástupci a podepsáno všemi zúčastněnými osobami. Učitel dítěte koordinuje plnění IVP, minimálně 1x pololetně projednává jeho plnění se zákonným zástupcem dítěte. IVP může být v průběhu celého školního roku doplňován a upravován. Na konci školního roku proběhne hodnocení IVP, které obdrží i ŠPZ a je s ním seznámen zákonný zástupce.

5. 4 Zajištění průběhu vzdělávání dětí nadaných

V případě nadání dítěte se toto nadání promítne do Edukačního plánu dítěte. Podpora nadání je volena individuálně s ohledem na potřeby a možnosti dítěte. Dle typu nadání může jít o různé způsoby podpory a rozvoje dítěte, jako je zajištění rozšířené edukační nabídky pro jeho další rozvoj v dané oblasti (oblastech). Děti s hudebním nadáním mohou např. předzpívat, doprovázet na hudební nástroje. Dětem s výtvarným nadáním jsou zadávány náročnější práce – volí si sami různé techniky a výtvarné postupy, škola jim poskytuje odpovídající materiální

zázemí. Děti s pohybovým nadáním plní náročnější pohybové dovednosti, mohou se účastnit sportovních soutěží. Obdobně je postupováno při dalších typech nadání.

Postup při tvorbě, realizaci a vyhodnocování IVP bude totožný s výše popsaným postupem. Po celou dobu opět úzce spolupracujeme rodiči, aby rozvoj dítěte byl co nejvíce efektivní.

5.5 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Úspěšné vzdělávání dvouletých dětí bude zajištěno několika opatřeními:

- **Adaptace** – důraz klademe na individuálně dlouhý a pozvolný adaptační proces, který bude vycházet z potřeb a možností dítěte a jeho rodiny. Dítěti je umožněno nosit si s sebou do školy předmět, hračku, která mu poskytuje pocit bezpečí.
- Při rozvoji dítěte se vychází z konkrétní úrovně daného dítěte, veškerá náplň, činnosti, hračky a hry jsou voleny s ohledem na jeho aktuální úroveň, možnosti a potřeby.
- Při rozvoji dítěte postupujeme metodou postupných kroků, kdy běžná činnost se rozfázuje do menších, po sobě jdoucích kroků a postupně se trénují tyto dílčí kroky. K přesunu na další krok dochází po zvládnutí předchozího kroku, pracuje se individuálním tempem každého dítěte.
- Při vzdělávání dětí dvouletých využíváme metodu **Strukturovaného učení**, která svými principy splňuje potřeby dvouletých dětí s autismem (více k metodě v kapitole 5.3 **Metody a formy vzdělávání**).
- Při vzdělávání dvouletých dětí s autismem je především kladen důraz na rozvoj sebeobslužných dovedností (vykonávání potřeby, stravování, převlékání, mytí rukou, smrkání).
- U dvouletých dětí začínáme s budováním funkční komunikace – opět vycházíme z aktuální úrovně komunikačních schopností a dovedností, z úrovně abstraktně vizuálního vnímání, z úrovně motorických dovedností a imitace – dle toho volíme nejvhodnější alternativní/augmentativní komunikační prostředky.

- V neposlední řadě velký důraz klademe na funkční spolupráci s rodinou dítěte, která je významným predikátorem úspěšnosti vzdělávání dvouletých dětí.

6 Vzdělávací obsah

Vzhledem k tomu, že jsme školou zřízenou dle § 16 odst. 9 školského zákona, v našem vzdělávacím obsahu definujeme pro naše děti specifikované dílčí vzdělávací cíle a očekávané výstupy, které odpovídají vzdělávacím potřebám a možnostem dětí s autismem. U všech vzdělávacích oblastí jsou tedy popsány dílčí cíle, o které usilujeme při vzdělávání dětí v mateřské škole, a zároveň výstupy, kterých by dítě (v rámci svých individuálních potřeb a možností) mělo dosáhnout na konci docházky do mateřské školy (tedy před zahájením plnění povinné školní docházky).

Ze vzdělávacích oblastí vymezených v RVP PV jsme v našem ŠVP PV Začátek 2 vytvořili 4 tematické integrované bloky. Každý integrovaný blok obsahuje výčet hlavních okruhů činností (vzdělávací obsah). Vytyčení vzdělávacího obsahu integrovaných bloků reflektuje vzdělávací potřeby dětí s autismem, vzdělávání je zaměřeno na rozvoj postižených oblastí a na celkovou přípravu na vzdělávání. Vzdělávací obsah, cíle a výstupy jsou zpracovány obecně, aby je mohli pedagogové individuálně přizpůsobovat každému dítěti dle jeho potřeb a možností. Toto zpracování se promítne do Edukačního plánu dítěte (příp. IVP), který se zpracovává každému dítěti, a to zpravidla na jeden školní rok.

6.1 Vzdělávací oblasti

V našem ŠVP PV Začátek takto specifikujeme **vzdělávací oblasti** (které vycházejí z RVP PV):

1. Dítě a jeho tělo
2. Dítě a jeho psychika
3. Dítě a ten druhý
4. Dítě a společnost
5. Dítě a svět

6.1.1 Dítě a jeho tělo

Vzdělávací záměry:

Stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte. Podporovat jeho fyzickou pohodu a zlepšovat tělesnou zdatnost. Rozvíjet pohybové a manipulační dovednosti dítěte. Učit dítě

sebeobslužným dovednostem, základním hygienickým návykům a vést ho ke zdravému životnímu stylu.

Dílčí vzdělávací cíle:

Pedagog u dítěte podporuje:

- uvědomění si vlastního těla;
- vytváření a upevňování základních hygienických návyků a sebeobslužných dovedností;
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky;
- rozvoj smyslového vnímání a využívání jednotlivých smyslů, vytváření vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči;
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti;
- utváření a osvojování základních manuálních a praktických dovedností;
- osvojení si poznatků o lidském těle, jeho zdraví a o pohybových činnostech;
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, uvědomění si pocitu bezpečí z hlediska prostředí a mezilidských vztahů;
- vytváření návyků směřujících ke zdravému životnímu stylu.

Očekávané výstupy:

Dítě by v rámci svých individuálních potřeb a možností mělo zpravidla na konci předškolního období dokázat:

- zachovávat správné způsoby držení těla (pokud mu v tom nebrání postižení);
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci ve známém prostředí;
- zvládat běžné způsoby pohybu (chůze, běh, jednoduché překážky, herní prvky na hřišti, jednoduchá manipulace s míčem, ...);
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla;
- rozvíjet svou imitaci, zejména motorickou (např. nápodoba jednoduchých úkonů typu sed - stoj, vzpažit - rozpažit apod.)
- využívat jednotlivé smysly k vnímání a rozlišování v konkrétních situacích;
- zvládat jemnou motoriku, koordinaci oko-ruka, přiměřeně zacházet s předměty denní potřeby, hračkami, základními pomůckami (výtvarné, pracovní, hudební, tělocvičné);
- zvládnout základní sebeobsluhu, uplatňovat základní hygienické návyky (osobní hygiena, příjem stravy a tekutin, oblékání, svlékání, obouvání);
- zvládat jednoduchou obsluhu a jednoduché pracovní úkony (úklid hraček, chystání a úklid nádobí, ..);
- poznat základní části lidského těla;

- respektovat základní požadavky v oblasti čistoty, zdraví, pohybu a zdravé výživy
- respektovat (příp. mít povědomí o) způsoby ochrany osobního zdraví a bezpečí, stejně jako bezpečí druhých osob; příp. umět požádat o pomoc.

6. 1. 2 Dítě a jeho psychika

Vzdělávací záměry:

Rozvíjet intelekt dítěte, komunikaci, poznávací procesy a funkce, jeho city a vůli. Podporovat jeho sebepojetí, sebepoznání, kreativitu a sebevyjádření. Podporovat duševní pohodu dítěte, rozvíjet jeho psychickou zdatnost.

6. 1. 2. 1 Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle:

Pedagog u dítěte podporuje:

- rozvoj komunikace, chápání významu a funkcí komunikace;
- rozvoj slovní zásoby, větné stavby a u verbálně komunikujícího dítěte rozvoj správné výslovnosti;
- využívání komunikace s vizuální podporou jako alternativní či augmentativní komunikace;
- soustředění a koncentraci pozornosti na danou činnost po určitou dobu;
- osvojení si některých základních poznatků a grafomotorických dovedností, které předcházejí čtení a psaní;
- zájem o výtvarné, hudební, pohybové a dramatické vyjádření.

Očekávané výstupy:

Dítě by v rámci svých individuálních potřeb a možností mělo zpravidla na konci předškolního období dokázat:

- rozpoznat, případně pojmenovat předměty denní potřeby;
- rozumět komunikačním symbolům nahrazujícím verbální podobu řeči;
- používat komunikaci s vizuální podporou jako prostředek AAK (žádost, odmítnutí, adekvátní upoutání pozornosti);
- mluvicí dítě: používat řeč funkčně, snažit se o srozumitelnost při komunikaci, rozlišovat a napodobovat výslovnost, rozvíjet paralingvistické projevy komunikace; formulovat jednoduché otázky, jednoduše odpovídat na známé otázky, recitovat krátká říkadla (zpívat jednoduché písně) s vizuální podporou;

- porozumět přiměřeným pokynům (verbálním či vizuálně znázorněným či s doprovodným gestem);
- rozšiřovat svou slovní zásobu a větnou stavbu;
- sledovat a poslouchat četbu (krátký příběh, pohádku), poslouchat hudbu;
- sledovat očima zleva doprava;
- zvyšovat úroveň svého abstraktně vizuálního myšlení (konkrétní předměty – fotografie – barevné obrázky – lineární obrázky – písmena a číslice)

6. 1. 2. 2 Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie a myšlenkové operace

Dílčí vzdělávací cíle:

Pedagog u dítěte podporuje:

- rozvoj smyslového vnímání, abstraktně vizuálního myšlení, paměti a pozornosti, vizuomotoriky, prostorové orientace, tvořivosti;
- utváření a posilování rozlišovacích schopností;
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.);
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, rozvoj zájmu o učení – prostřednictvím individuálního motivačního systému;
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla).

Očekávané výstupy:

Dítě by v rámci svých individuálních potřeb a možností mělo zpravidla na konci předškolního období dokázat:

- vnímat nové věci, využívat smysly, rozlišovat změny;
- soustředit se na činnost a udržet pozornost;
- poznat a rozlišit podněty z vnějšího okolí;
- poznat a případně pojmenovat předměty denní potřeby;
- postupovat a učit se podle přiměřených verbálních pokynů a instrukcí nebo systémů dle Strukturovaného učení (práce ve strukturovaných krabicích, šanonech, práce systémem zleva doprava, práce dle pracovního a procesuálního schématu přiměřené obtížnosti);
- chápat základní elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat;
- orientovat se ve známém prostředí – funkčně používat denní režim;
- chápat a používat svůj motivační systém.

6. 1. 2. 3 Sebepojetí, city, vůle

Dílčí vzdělávací cíle:

Pedagog u dítěte podporuje:

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě;
- rozvoj schopnosti sebeovládání a soustředění na určitou činnost (individuální, paralelní, příp. skupinovou);
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet a rozvíjet je;
- regulaci chování vůči své osobě a vůči druhým osobám;
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit;
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání.

Očekávané výstupy:

Dítě by v rámci svých individuálních potřeb a možností mělo zpravidla na konci předškolního období dokázat:

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory;
- ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí;
- vyjádřit souhlas i nesouhlas (adekvátně);
- umět si vybrat odměnu v rámci motivačního systému;
- dokázat vyčkat na odměnu přiměřenou dobu;
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch;
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného;
- soustředit se na určitou činnost individuální, paralelní, příp. skupinovou;
- dokončit započatou, přiměřeně dlouhou činnost;
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla;
- uvědomovat si příjemné i nepříjemné citové prožitky;
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost);
- regulovat své chování a pocity (za pomoci různých podpůrných metod);
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem;
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků;
- mít zájem o výtvarné, hudební, pohybové a dramatické vyjádření.

6. 1. 3 Dítě a ten druhý

Vzdělávací záměry:

Utvářet vztahy dítěte k jinému dítěti či dospělému, podporovat navazování vztahů k jiným dětem, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat stálost a pohodu vytvářejících se vztahů.

Dílčí vzdělávací cíle:

Pedagog u dítěte podporuje:

- seznamování s pravidly chování k druhým lidem;
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem;
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, ve třídě, ve škole – k dospělým, k dětem);
- rozvoj paralelní činnosti, příp. jednoduché kooperace (střídavá činnost);
- rozvoj tolerance ostatních dětí, přizpůsobení se ostatním dětem;
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních;
- ochranu osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými.

Očekávané výstupy:

Dítě by v rámci svých individuálních potřeb a možností mělo zpravidla na konci předškolního období dokázat:

- navazovat vhodně kontakty s dospělými ze svého nejbližšího okolí;
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí (radost, zloba);
- vhodně navazovat kontakty s druhými dětmi;
- jednoduše vyjadřovat své individuální potřeby;
- dodržovat základní pravidla chování doma, ve třídě, ve škole;
- respektovat potřeby a projevy jiného dítěte;
- zvládat paralelní hru a jednoduchou střídavou činnost;
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování apod.;
- umět požádat o pomoc (ve známých situacích).

6. 1. 4 Dítě a společnost

Vzdělávací záměry:

Uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními, uvést je do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

Dílčí vzdělávací cíle:

Pedagog u dítěte podporuje:

- poznávání pravidel společenského soužití;
- porozumění neverbální komunikaci;
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (tolerovat jejich projevy, zvládat paralelní činnost, střídavou činnost), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem);
- vnímání a přijímání základních uznávaných hodnot;
- vnímání a podílení se na různých oslavách, tradicích, zvyků apod.;
- rozvoj expresivních výtvarných, hudebních, hudebně pohybových, tvořivostních a dramatických dovedností;
- rozvoj receptivních literárních, výtvarných, hudebních, hudebně pohybových, tvořivostních a dramatických dovedností;
- vytváření povědomí o jiných kulturách, národnostech.

Očekávané výstupy:

Dítě by v rámci svých individuálních potřeb a možností mělo zpravidla na konci předškolního období dokázat:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit, rozloučit se, poprosit, poděkovat, požádat o pomoc, uposlechnout pokyn apod.);
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat;
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky;
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků druhých;
- adaptovat se na život ve škole, zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy a plnit jednoduché pokyny;
- chovat se ke druhým vhodně;

- dodržovat pravidla her a jiných činností;
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami apod.;
- zvládat základní výtvarné dovednosti a pracovní operace;
- zvládat základní hudební a hudebně pohybové činnosti;
- udržet pozornost při sledování krátké říkanky, pohádky, divadla apod.

6. 1. 5 Dítě a svět

Vzdělávací záměry:

Založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí, vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj k životnímu prostředí.

Dílčí vzdělávací cíle:

Pedagog u dítěte podporuje:

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu;
- vytváření povědomí o přírodním, kulturním a technickém prostředí, o jeho rozmanitosti a proměnách;
- vytváření povědomí o jiných kulturách;
- osvojení si dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí;
- osvojení si základních dovedností důležitých pro bezpečnost dítěte a jeho ochranu před nebezpečnými vlivy;
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám.

Očekávané výstupy:

Dítě by v rámci svých individuálních potřeb a možností mělo zpravidla na konci předškolního období dokázat:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, ve třídě, v budově školy, v blízkém okolí);
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma i ve třídě opakují;
- chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v MHD apod.);
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, umět požádat o pomoc);

- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které je dítěti blízké;
- vnímat změny v přírodním prostředí v rámci ročních období;
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí;
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví a okolní prostředí podporovat a které je mohou poškozovat;
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí.

6. 2 Integrované bloky

V našem ŠVP PV Začátek 2 zpracováváme vzdělávací obsah do 4 integrovaných bloků, které představují vzdělávací nabídku v průběhu jednoho školního roku. Časové vymezení u jednotlivých integrovaných bloků neuvádíme, všechny integrované bloky probíhají po celý školní rok, a to v závislosti na výsledcích průběhu vzdělávání jednotlivých žáků a v závislosti na jednotlivých okruzích činností (např. svátky, roční období).

6. 2. 1 Integrovaný blok: Já

Záměry: Zvyšování úrovně sebeobslužných dovedností a hygienických návyků; rozvoj pohybových a manipulačních dovedností; uvědomování si vlastního těla a jeho potřeb; rozvoj smyslového vnímání; rozvoj komunikace; uvědomování si svého já a svých emocí.

Klíčové kompetence, které jsou rozvíjeny:

Kompetence k učení:

- rozvíjí svoje smyslové vnímání;
- rozvíjí svoji schopnost imitace jako prostředek učení se všemu novému;
- rozvíjí svoji jemnou a hrubou motoriku a grafomotoriku.

Kompetence k řešení problémů:

- požádá o pomoc (časté, opakující se problémy).

Kompetence komunikativní:

- buduje svůj funkční komunikační systém (alternativní, či augmentativní)
- vyjádří svá přání a potřeby (úroveň žádosti je na individuální úrovni z hlediska individuálních možností dítěte)
- reaguje na svoje jméno a navazuje přiměřený kontakt s okolím;
- rozumí jednoduchým každodenním pokynům s vizuální podporou či s doprovodným gestem;
- rozvíjí svoji slovní zásobu a větnou stavbu;

- zvládá základy práce s informativními a komunikativními prostředky.

Kompetence sociální a personální:

- rozvíjí se v porozumění svým emocím a emocím druhých osob;

- osvojuje si a zdokonaluje se v dovednostech smysluplného trávení volného času (herní, pohybové, výtvarné a hudební aktivity).

Kompetence činnosti a občanské:

- zvládá sebeobslužné činnosti a hygienické návyky.

Hlavní okruhy činností:

- moje jméno;

- činnosti zaměřené na osvojování a rozvíjení sebeobslužných dovedností a hygienických návyků;

- předměty kolem mě – jejich používání, uchopování, poznávání, třídění a přiřazování k různým úrovním symbolů (i komunikačním);

- pohybové činnosti zaměřené na rozvoj hrubé motoriky;

- pohybové aktivity ve škole i na zahradě;

- hry a aktivity zaměřené na rozvoj jemné motoriky, zrakového vnímání, vizuomotoriky a motorické imitace;

- činnosti k poznávání vlastního těla a jeho částí;

- činnosti na rozvoj smyslového vnímání (zrakového, sluchového, hmatového, čichové i chuťového);

- činnosti zaměřené na rozvoj komunikace;

- činnosti zaměřené na poznávání sebe sama, na uvědomování si svých emocí a jejich pochopení a vyjádření;

- péče o tělo a o zdraví (hygienické návyky, oblékání podle počasí, co je a není zdravé, nemoc x zdraví, chování u lékaře, sebeobsluha, zdravý životní styl).

Realizací tohoto integrovaného bloku se směřuje zejména k těmto dílčím vzdělávacím cílům:

Vzdělávací oblast Dítě a jeho tělo:

- uvědomění si vlastního těla;

- vytváření a upevňování základních hygienických návyků a sebeobslužných dovedností;

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky;

- rozvoj smyslového vnímání a využívání jednotlivých smyslů, vytváření vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči;

- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti;
- utváření a osvojování základních manuálních a praktických dovedností;
- osvojení si poznatků o lidském těle, jeho zdraví a o pohybových činnostech;
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, uvědomění si pocitu bezpečí z hlediska prostředí a mezilidských vztahů;
- vytváření návyků směřujících ke zdravému životnímu stylu.

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika:

- rozvoj komunikace, chápání významu a funkcí komunikace;
- rozvoj slovní zásoby, větné stavby a u verbálně komunikujícího dítěte rozvoj správné výslovnosti;
- využívání komunikace s vizuální podporou jako alternativní či augmentativní komunikace;
- rozvoj smyslového vnímání, abstraktně vizuálního myšlení, paměti a pozornosti, vizuomotoriky, prostorové orientace, tvořivosti;
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě;

Vzdělávací oblast Dítě a ten druhý:

- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních;
- ochranu osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými.

Vzdělávací oblast Dítě a společnost:

- porozumění neverbální komunikaci.

Vzdělávací oblast Dítě a svět:

- osvojení si základních dovedností důležitých pro bezpečnost dítěte a jeho ochranu před nebezpečnými vlivy.

Realizací tohoto integrovaného bloku se směřuje zejména k těmto očekávaným výstupům:

Vzdělávací oblast Dítě a jeho tělo:

- zachovávat správné způsoby držení těla (pokud mu v tom nebrání postižení);
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci ve známém prostředí;
- zvládat běžné způsoby pohybu (chůze, běh, jednoduché překážky, herní prvky na hřišti, jednoduchá manipulace s míčem, ...);
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla;
- rozvíjet svou imitaci, zejména motorickou (např. nápodoba jednoduchých úkonů typu sed - stoj, vzpažit - rozpažit apod.)
- využívat jednotlivé smysly k vnímání a rozlišování v konkrétních situacích;

ŠVP PV Začátek 2

- zvládat jemnou motoriku, koordinaci oko-ruka, přiměřeně zacházet s předměty denní potřeby, hračkami, základními pomůckami (výtvarné, pracovní, hudební, tělocvičné);
- zvládnout základní sebeobsluhu, uplatňovat základní hygienické návyky (osobní hygiena, příjem stravy a tekutin, oblékání, svlékání, obouvání);
- poznat základní části lidského těla;
- respektovat základní požadavky v oblasti čistoty, zdraví, pohybu a zdravé výživy.

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika:

- rozpoznat, případně pojmenovat předměty denní potřeby;
- rozumět komunikačním symbolům nahrazujícím verbální podobu řeči;
- používat komunikaci s vizuální podporou jako prostředek AAK (žádost, odmítnutí, adekvátní upoutání pozornosti);
- mluvící dítě: používat řeč funkčně, snažit se o srozumitelnost při komunikaci, rozlišovat a napodobovat výslovnost, rozvíjet paralingvistické projevy komunikace; formulovat jednoduché otázky, jednoduše odpovídat na známé otázky, recitovat krátká říkadla (zpívat jednoduché písně) s vizuální podporou;
- porozumět přiměřeným pokynům (verbálním či vizuálně znázorněným či s doprovodným gestem);
- rozšiřovat svou slovní zásobu a větnou stavbu;
- vnímat nové věci, využívat smysly, rozlišovat změny;
- poznat a rozlišit podněty z vnějšího okolí;
- poznat a případně pojmenovat předměty denní potřeby;
- vyjádřit souhlas i nesouhlas (adekvátně);
- uvědomovat si příjemné i nepříjemné citové prožitky;
- prožívat a dětským způsobem projevat, co cítí (soucit, radost, náklonnost).

Vzdělávací oblast Dítě a ten druhý:

- porozumět běžným projevům vyjádření emocí (radost, zloba);
- jednoduše vyjadřovat své individuální potřeby.

Vzdělávací oblast Dítě a společnost:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit, rozloučit se, poprosit, poděkovat, požádat o pomoc, uposlechnout pokyn apod.).

Vzdělávací oblast Dítě a svět:

- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma i ve třídě opakují.

6. 2. 2 Integrovaný blok: Moje školka

Záměry: Adaptace na školní prostředí, využívání motivačního systému, používání denního režimu, zvyšování koncentrace pozornosti, osvojování pracovních návyků, rozvoj předčtenářských a předpočetních představ, rozvoj grafomotoriky, řešení problémů.

Klíčové kompetence, které jsou rozvíjeny:

Kompetence k učení:

- buduje svoje základní pracovní návyky (adaptační schopnosti, koncentrace pozornosti, samostatnost, plnění zadaných úkolů, dokončení zadaných úkolů, používání motivačního systému, používání denního režimu, orientace ve třídě a škole, používání pracovních a procesuálních schémat při pravidelných činnostech, práce s učebními pomůckami a materiálem);
- funkčně používá symboly a znaky důležité pro další vzdělávání a rozvoj komunikace;
- raduje se z úspěchu (i za použití motivačního systému).

Kompetence k řešení problémů:

- uvědomuje si problém (časté, opakující se problémy);
- přijme pomoc (časté, opakující se problémy);
- zvládá přenos zkušenosti (časté, opakující se problémy);
- rozvíjí své předpočetní představy.

Kompetence komunikativní:

- rozumí symbolům pro vizuální podporu (úroveň symbolů odpovídá úrovni abstraktně vizuálního myšlení dítěte);
- zvládá základy práce s informativními a komunikativními prostředky;
- rozvíjí své předčtenářské a grafomotorické dovednosti.

Kompetence sociální a personální:

- je adaptováno v novém prostředí;
- zvládá odloučení od rodičů;
- s pomocí vizualizace přijímá méně závažné změny;
- osvojuje si a zdokonaluje se v dovednostech smysluplného trávení volného času (herní, pohybové, výtvarné a hudební aktivity).

Kompetence činností a občanské:

- pracuje s denním režimem, respektuje organizaci dne a činností;
- má vybudovaný motivační systém;
- s pomocí motivace dokončí zadané aktivity;
- dokáže (příp. se učí) si zvolit či vybrat z nabídky, respektuje možnosti výběru;
- osvojuje si používání pracovních a procesuálních schémat.

Hlavní okruhy činností:

- adaptace na školní prostředí;
- používání denního režimu – orientace ve třídě a ve škole;
- používání motivačního systému;
- činnosti zaměřené na rozvíjení pozornosti a koncentrace v rámci individuální, případně paralelní činnosti;
- osvojování pracovních návyků – orientace na pracovní ploše a v úkolu (strukturované krabice a strukturované šanony), práce s pracovními a procesuálními schématy;
- poznávání různých úrovní symbolů a práce s nimi (párování, přiřazování, třídění);
- různé hry bez interakce s ostatními dětmi (manipulační, motorické, smyslové, námětové, didaktické, volné ..);
- básně a říkadla vztahující se k různým tématům (roční období, svátky, ..);
- poslech a sledování krátkých pohádek vztahujících se k různým tématům, včetně oblíbených témat;
- prohlížení obrázkových knih a dětských časopisů;
- čtení obrázků a sociální čtení;
- činnosti zaměřené na rozvoj verbální imitace;
- činnosti zaměřené na rozvoj grafomotoriky;
- činnosti zaměřené na předčtenářské a předpočetní dovednosti.

Realizací tohoto integrovaného bloku se směřuje zejména k těmto dílčím vzdělávacím cílům:

Vzdělávací oblast Dítě a jeho tělo:

- rozvoj smyslového vnímání a využívání jednotlivých smyslů, vytváření vztahů smyslového vnímání, myšlení řeči;
- utváření a osvojování základních manuálních a praktických dovedností.

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika:

- soustředění a koncentraci pozornosti na danou činnost po určitou dobu;

- osvojení si některých základních poznatků a grafomotorických dovedností, které předcházejí čtení a psaní;
- rozvoj smyslového vnímání, abstraktně vizuálního myšlení, paměti a pozornosti, vizuomotoriky, prostorové orientace, tvořivosti;
- utváření a posilování rozlišovacích schopností;
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.);
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, rozvoj zájmu o učení – prostřednictvím individuálního motivačního systému;
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla);
- rozvoj schopnosti sebeovládání a soustředění na určitou činnost (individuální, paralelní, příp. skupinovou)

Vzdělávací oblast Dítě a ten druhý:

- rozvoj paralelní činnosti, příp. jednoduché kooperace.

Vzdělávací oblast Dítě a společnost:

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (tolerovat jejich projevy, zvládat paralelní činnost, střídavou činnost), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem).

Vzdělávací oblast Dítě a svět:

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu.

Realizací tohoto integrovaného bloku se směřuje zejména k těmto očekávaným výstupům:

Vzdělávací oblast Dítě a jeho tělo:

- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci ve známém prostředí;
- zvládat jemnou motoriku, koordinaci oko-ruka, přiměřeně zacházet s předměty denní potřeby, hračkami, základními pomůckami (výtvarné, pracovní, hudební, tělocvičné);

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika:

- rozpoznat, případně pojmenovat předměty denní potřeby;
- rozumět komunikačním symbolům nahrazujícím verbální podobu řeči;
- mluvící dítě: používat řeč funkčně, snažit se o srozumitelnost při komunikaci, rozlišovat a napodobovat výslovnost, rozvíjet paralingvistické projevy komunikace; formulovat jednoduché otázky, jednoduše odpovídat na známé otázky, recitovat krátká říkadla (zpívat jednoduché písně) s vizuální podporou;

ŠVP PV Začátek 2

- sledovat a poslouchat četbu (krátký příběh, pohádku), poslouchat hudbu;
- sledovat očima zleva doprava;
- zvyšovat úroveň svého abstraktně vizuálního myšlení (konkrétní předměty – fotografie – barevné obrázky – lineární obrázky – písmena a číslice);
- vnímat nové věci, využívat smysly, rozlišovat změny;
- soustředit se na činnost a udržet pozornost;
- poznat a rozlišit podněty z vnějšího okolí;
- poznat a případně pojmenovat předměty denní potřeby;
- postupovat a učit se podle přiměřených verbálních pokynů a instrukcí nebo systémů dle Strukturovaného učení (práce ve strukturovaných krabicích, šanonech, práce systémem zleva doprava, práce dle pracovního a procesuálního schématu přiměřené obtížnosti);
- chápat základní elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat;
- orientovat se ve známém prostředí – funkčně používat denní režim;
- chápat a používat svůj motivační systém;
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory;
- umět si vybrat odměnu v rámci motivačního systému;
- dokázat vyčkat na odměnu přiměřenou dobu;
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch;
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného;
- soustředit se na určitou činnost individuální, paralelní, příp. skupinovou;
- dokončit započatou, přiměřeně dlouhou činnost;

Vzdělávací oblast Dítě a ten druhý:

- dodržovat základní pravidla chování doma, ve třídě, ve škole;
- zvládat paralelní hru a jednoduchou střídavou činnost.

Vzdělávací oblast Dítě a společnost:

- adaptovat se na život ve škole, zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy a plnit jednoduché pokyny;
- udržet pozornost při sledování krátké říkanky, pohádky, divadla apod.

Vzdělávací oblast Dítě a svět:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, ve třídě, v budově školy, v blízkém okolí);
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma i ve třídě opakují.

6. 2. 3 Integrovaný blok: Moji blízcí a moji kamarádi

Záměry: Podpora adekvátního navazování vztahů s ostatními dětmi a s pedagogy, podpora vhodného chování v kolektivu a osvojování si pravidel slušného chování, osvojování si jednotlivých úrovní sociálního chování z hlediska vztahu a hry (paralelní činnost, paralelní hra, střídavá hra, jednoduchá kooperace), prožívání citových vztahů k nejbližšímu okolí (rodina, kamarádi v MŠ), rozvoj sociální imitace, osvojování si žádosti o pomoc (ve známých, opakujících se situacích).

Klíčové kompetence, které jsou rozvíjeny:

Kompetence k učení:

- poznává lidi ve svém okolí;
- rozvíjí svoji schopnost imitace jako prostředek učení se všemu novému.

Kompetence k řešení problémů:

- uvědomuje si problém (časté, opakující se problémy);
- požádá o pomoc (časté, opakující se problémy);
- přijme pomoc (časté, opakující se problémy);
- zvládá přenos zkušenosti (časté, opakující se problémy);

Kompetence komunikativní:

- komunikuje s různými komunikačními partnery (v rámci školy)
- reaguje na svoje jméno a navazuje přiměřený kontakt s okolím;
- rozvíjí se v oblasti sociální a společenské komunikace.

Kompetence sociální a personální:

- zvládá přítomnost jiných lidí, zvládá paralelní činnosti vedle dalších osob;
- učí se tolerovat projevy ostatních dětí;
- rozvíjí se v regulaci svého chování;
- rozvíjí se v osvojování si pravidel společenského a slušného chování;
- rozvíjí se v porozumění svým emocím a emocím druhých osob;
- rozvíjí svou schopnost imitace jako prostředek učení se sociálnímu chování;
- osvojuje si a zdokonaluje se v dovednostech smysluplného trávení volného času (herní, pohybové, výtvarné a hudební aktivity);
- rozvíjí se v oblasti jednoduché kooperace s pedagogem či dalším dítětem (střídavá činnost při hraní jednoduchých společenských her či pohybových aktivitách).

Kompetence činností a občanské:

- rozvíjí se v osvojování pravidel společenského a slušného chování;
- rozvíjí se v regulaci svého chování;
- při jednoduchých aktivitách dodržuje pravidla chování a hry, vnímá ostatní děti.

Hlavní okruhy činností:

- činnosti zaměřené na poznávání ostatních dětí a pedagogů ve třídě;
- pravidla chování ve třídě a ve škole;
- aktivity k navozování a podpoře vhodných vztahů s ostatními dětmi a pedagogy;
- aktivity a hry zaměřené na zvládnutí paralelní činnosti;
- společenské hry s pravidly (střídavá hra);
- jednoduché hry a aktivity na rozvoj jednoduché kooperace;
- činnosti k poznávání základních členů rodiny, jejich rolí;
- rozlišení pohlaví;
- činnosti na rozvoj sociální imitace;
- trénink žádosti o pomoc.

Realizací tohoto integrovaného bloku se směřuje zejména k těmto dílčím vzdělávacím cílům:

Vzdělávací oblast Dítě a jeho tělo:

- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, uvědomění si pocitu bezpečí z hlediska prostředí a mezilidských vztahů.

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika:

- rozvoj komunikace, chápání významu a funkcí komunikace;
- rozvoj schopnosti sebeovládání a soustředění se na určitou činnost (individuální, paralelní, příp. skupinovou);
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet a rozvíjet je;
- regulaci chování vůči své osobě a vůči druhým osobám;
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit.

Vzdělávací oblast Dítě a ten druhý:

- seznamování s pravidly chování k druhým lidem;
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem;

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, ve třídě, ve škole – k dospělým, k dětem);
- rozvoj paralelní činnosti, příp. jednoduché kooperace (střídavá činnost);
- rozvoj tolerance ostatních dětí, přizpůsobení se ostatním dětem;
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních;
- ochranu osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými.

Vzdělávací oblast Dítě a společnost:

- poznávání pravidel společenského soužití;
- porozumění neverbální komunikaci;
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (tolerovat jejich projevy, zvládat paralelní činnost, střídavou činnost), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem);
- vnímání a přijímání základních uznávaných hodnot;

Realizací tohoto integrovaného bloku se směřuje zejména k těmto očekávaným výstupům:

Vzdělávací oblast Dítě a jeho tělo:

- respektovat (příp. mít povědomí o) způsoby ochrany osobního zdraví a bezpečí, stejně jako bezpečí druhých osob; příp. umět požádat o pomoc.

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika:

- používat komunikaci s vizuální podporou jako prostředek AAK (žádost, odmítnutí, adekvátní upoutání pozornosti);
- mluvicí dítě: používat řeč funkčně, snažit se o srozumitelnost při komunikaci, rozlišovat a napodobovat výslovnost, rozvíjet paralingvistické projevy komunikace; formulovat jednoduché otázky, jednoduše odpovídat na známé otázky, recitovat krátká říkadla (zpívat jednoduché písně) s vizuální podporou;
- ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí;
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla;
- uvědomovat si příjemné i nepříjemné citové prožitky;
- regulovat své chování a pocity (za pomoci různých podpůrných metod).

Vzdělávací oblast Dítě a ten druhý:

- navazovat vhodně kontakty s dospělými ze svého nejbližšího okolí;
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí (radost, zloba);

- vhodně navazovat kontakty s druhými dětmi;
- jednoduše vyjadřovat své individuální potřeby;
- dodržovat základní pravidla chování doma, ve třídě, ve škole;
- respektovat potřeby a projevy jiného dítěte;
- zvládat paralelní hru a jednoduchou střídavou činnost;
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování apod.;
- umět požádat o pomoc (ve známých situacích).

Vzdělávací oblast Dítě a společnost:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit, rozloučit se, poprosit, poděkovat, požádat o pomoc, uposlechnout pokyn apod.);
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat;
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky;
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků druhých;
- chovat se ke druhým vhodně;
- dodržovat pravidla her a jiných činností;

6. 2. 4 Integrovaný blok: Svět kolem mě

Záměry: Poznávání a seznámení se s širším okolím školy; podpora a navozování vhodného chování v prostředí mimo školu; seznámení se s ročními obdobími a jejich charakteristickými znaky; seznamování se s přírodou; prožívání tradic, oslav, svátků; osvojování si základních dovedností pro umělecké vnímání a tvorbu; rozvíjení základních dovedností v péči o své okolí; osvojování si bezpečného chování.

Klíčové kompetence, které jsou rozvíjeny:

Kompetence k učení:

- rozvíjí své vnímání okolního světa.

Kompetence k řešení problémů:

- uvědomuje si problém (časté, opakující se problémy);
- požádá o pomoc (časté, opakující se problémy);
- přijme pomoc (časté, opakující se problémy);
- zvládá přenos zkušenosti (časté, opakující se problémy);

Kompetence komunikativní:

- rozvíjí svoji slovní zásobu a větnou stavbu.

Kompetence sociální a personální:

- osvojuje si a zdokonaluje se v dovednostech smysluplného trávení volného času (herní, pohybové, výtvarné a hudební aktivity).

Kompetence činnostní a občanské:

- zvládá jednoduchou péči o své okolí (např. úklid hraček);
- osvojuje si základní dovednosti důležité pro bezpečnost dítěte a jeho ochranu před nebezpečnými vlivy.

Hlavní okruhy činností:

- výtvarné a tvořivostní činnosti vztahující se k různým tématům (roční období, svátky, tradice, příroda, ...);
- hudební a hudebně pohybové aktivity;
- pozorování přírody a změn v přírodě;
- pobyt na zahradě, příp. vycházky do okolí;
- poznávání svátků a tradic (Mikuláš, Vánoce, Tři králové, Velikonoce, Čarodějnice, MDD, Den matek a Den otců,...);
- poznávání domácích a hospodářských zvířat a jejich mláďat, imitace zvuků zvířat;
- poznávání základních květin a stromů;
- poznávání základních zástupců ovoce a zeleniny;
- poznávání základních volně žijících zvířat;
- základní dovednosti v péči o prostředí;
- chování během výletů a vycházek do okolí, chování v různých prostředích (MHD, cukrárna, obchod atd.);
- aktivity zaměřené na osvojování si bezpečného chování a ochrany před nebezpečími;
- aktivity zaměřené na seznamování se s jinými hodnotami, kulturami.

Realizací tohoto integrovaného bloku se směřuje zejména k těmto dílčím vzdělávacím cílům:

Vzdělávací oblast Dítě a jeho tělo:

- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, uvědomění si pocitu bezpečí z hlediska prostředí a mezilidských vztahů.

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika:

- zájem o výtvarné, hudební, pohybové a dramatické vyjádření;

ŠVP PV Začátek 2

- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání.

Vzdělávací oblast Dítě a společnost:

- vnímání a podílení se na různých oslavách, tradicích, zvyků apod.;

- rozvoj expresivních výtvarných, hudebních, hudebně pohybových, tvořivostních a dramatických dovedností;

- rozvoj receptivních literárních, výtvarných, hudebních, hudebně pohybových, tvořivostních a dramatických dovedností;

- vytváření povědomí o jiných kulturách, národnostech.

Vzdělávací oblast Dítě a svět:

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu;

- vytváření povědomí o přírodním, kulturním a technickém prostředí, o jeho rozmanitosti a proměnách;

- vytváření povědomí o jiných kulturách;

- osvojení si dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí;

- osvojení si základních dovedností důležitých pro bezpečnost dítěte a jeho ochranu před nebezpečnými vlivy;

- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám.

Realizací tohoto integrovaného bloku se směřuje zejména k těmto očekávaným výstupům:

Vzdělávací oblast Dítě a jeho tělo:

- zvládat jemnou motoriku, koordinaci oko-ruka, přiměřeně zacházet s předměty denní potřeby, hračkami, základními pomůckami (výtvarné, pracovní, hudební, tělocvičné);

- zvládat jednoduchou obsluhu a jednoduché pracovní úkony (úklid hraček, chystání a úklid nádobí,..).

Vzdělávací oblast Dítě a jeho psychika:

- sledovat a poslouchat četbu (krátký příběh, pohádku), poslouchat hudbu;

- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i věcem;

- mít zájem o výtvarné, hudební, pohybové a dramatické vyjádření.

Vzdělávací oblast Dítě a společnost:

- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami apod.;

- zvládat základní výtvarné dovednosti a pracovní operace;

- zvládat základní hudební a hudebně pohybové činnosti.

Vzdělávací oblast Dítě a svět:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, ve třídě, v budově školy, v blízkém okolí);

- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma i ve třídě opakují;

- chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v MHD apod.);

- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, umět požádat o pomoc);

- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které je dítěti blízké;

- vnímat změny v přírodním prostředí v rámci ročních období;

- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí;

- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví a okolní prostředí podporovat a které je mohou poškozovat;

- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí.

6. 3 Předmět SPPG péče Komunikační a sociální dovednosti

Tento předmět je realizován u všech dětí a probíhá jak během organizovaných individuálních i skupinových činností, tak i během každodenních aktivit typu stravování, sebeobsluha (např. žádost o pomoc, žádost o jídlo atd.).

Záměry:

Kompenzace problémových oblastí vyplývajících z charakteristiky poruch autistického spektra, tzn. rozvoj sociální interakce, herních dovedností, komunikace a imitace.

Klíčové kompetence, které jsou rozvíjeny:

1. Kompetence k učení – dítě ukončující předškolní vzdělávání na naší škole v rámci svých individuálních možností:

- funkčně používá symboly a znaky důležité pro další vzdělávání a rozvoj komunikace;

- raduje se z úspěchu (i za použití motivačního systému);

- poznává lidi ve svém okolí;

- rozvíjí své vnímání okolního světa;

- rozvíjí svoji schopnost imitace jako prostředek učení se všemu novému;

2. Kompetence k řešení problémů – dítě ukončující předškolní vzdělávání na naší škole v rámci svých individuálních možností:

- uvědomuje si problém (časté, opakující se problémy);
- požádá o pomoc (časté, opakující se problémy);
- přijme pomoc (časté, opakující se problémy);
- zvládá přenos zkušenosti (časté, opakující se problémy);

3. Kompetence komunikativní – dítě ukončující předškolní vzdělávání na naší škole v rámci svých individuálních možností:

- buduje svůj funkční komunikační systém (alternativní, či augmentativní);
- vyjádří svá přání a potřeby (úroveň žádosti je na individuální úrovni z hlediska individuálních možností dítěte);
- komunikuje s různými komunikačními partnery (v rámci školy);
- reaguje na své jméno a navazuje přiměřený kontakt s okolím;
- rozumí jednoduchým každodenním pokynům s vizuální podporou či s doprovodným gestem;
- rozvíjí svoji slovní zásobu a větnou stavbu;
- rozvíjí se v oblasti sociální a společenské komunikace;
- rozumí symbolům pro vizuální podporu (úroveň symbolů odpovídá úrovni abstraktně vizuálního myšlení dítěte);
- zvládá základy práce s informativními a komunikativními prostředky.

4. Kompetence sociální a personální – dítě ukončující předškolní vzdělávání na naší škole v rámci svých individuálních možností:

- je adaptováno v novém prostředí;
- zvládá odloučení od rodičů;
- zvládá přítomnost jiných lidí, zvládá paralelní činnosti vedle dalších osob;
- učí se tolerovat projevy ostatních dětí;
- rozvíjí se v regulaci svého chování;
- s pomocí vizualizace přijímá méně závažné změny;
- rozvíjí se v osvojování si pravidel společenského a slušného chování;
- rozvíjí se v porozumění svým emocím a emocím druhých osob;
- rozvíjí svou schopnost imitace jako prostředek učení se sociálnímu chování;
- rozvíjí se v oblasti jednoduché kooperace s pedagogem či dalším dítětem (střídavá činnost při hraní jednoduchých společenských her či pohybových aktivitách).

5. Kompetence činnostní a občanské – dítě ukončující předškolní vzdělávání na naší škole v rámci svých individuálních možností:

- rozvíjí se v osvojování pravidel společenského a slušného chování;
- rozvíjí se v regulaci svého chování;
- při jednoduchých aktivitách dodržuje pravidla chování a hry, vnímá ostatní děti.

Hlavní okruhy činností:

- práce se symboly (konkrétní předmět, fotografie, barevné obrázky, lineární obrázky) – párování a přiřazování;
- nácvik komunikace s vizuální podporou (výměna symbolu za věc, diferenciací, používání komunikační tabulky a komunikačního deníku, spontánní žádost a prosba,..);
- doprovázení žádosti s vizuální podporou verbálně/gestem (přečíst/postupně ukázat obrázky na komunikačním proužku);
- spontaneita v komunikaci, vyhledání pedagoga při žádosti;;
- rozvoj slovní zásoby a větné stavby (pasivní i aktivní);
- pokyny podej, ukaž a další jednoslovné pokyny související s každodenními činnostmi - s i bez doprovodného gesta;
- nácvik porozumění verbálním pokynům s i bez vizuální podpory;
- nácvik zdravení při příchodu a odchodu ze školy;
- nácvik reakce na své jméno;
- uvědomění si problému, žádost o pomoc, přijetí pomoci;
- nácvik vyčkání než na mě přijde řada a na splnění žádosti;
- nácvik respektování odmítnuté žádosti;
- nácvik přijetí přítomnosti druhé osoby, nácvik sdílené pozornosti, nácvik paralelní činnosti a jednoduché kooperace;
- jednoduché společenské hry s upravenými pravidly (pexeso, domino, hra typu člověče nezlob se...) – nácvik kooperace s pedagogem, respektování pravidel hry, střídání hráčů, respektování ukončení hry;
- zapojení se do jednoduchých hudebně pohybových činností na výzvu;
- nácvik motorické, verbální a sociální imitace;
- pravidla chování;
- emoce.

Realizací tohoto integrovaného bloku se směřuje zejména k těmto dílčím vzdělávacím cílům:

- rozvoj komunikace, chápání významu a funkcí komunikace;
- rozvoj slovní zásoby, větné stavby a u verbálně komunikujícího dítěte rozvoj správné výslovnosti;
- využívání komunikace s vizuální podporou jako alternativní či augmentativní komunikace;
- porozumění verbální a neverbální komunikaci;
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě;
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet a rozvíjet je;
- regulaci chování vůči své osobě a vůči druhým osobám;
- seznamování s pravidly chování k druhým lidem;
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem;
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, ve třídě, ve škole – k dospělým, k dětem);
- rozvoj paralelní činnosti, příp. jednoduché kooperace (střídává činnost);
- rozvoj tolerance ostatních dětí, přizpůsobení se ostatním dětem;
- poznávání pravidel společenského soužití;
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (tolerovat jejich projevy, zvládat paralelní činnost, střídovou činnost), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem).

Realizací tohoto integrovaného bloku se směřuje zejména k těmto očekávaným výstupům:

- rozumět komunikačním symbolům nahrazujícím verbální podobu řeči;
- používat komunikaci s vizuální podporou jako prostředek AAK (žádost, odmítnutí, adekvátní upoutání pozornosti);
- jednoduše vyjadřovat své individuální potřeby;
- mluvící dítě: používat řeč funkčně, snažit se o srozumitelnost při komunikaci, rozlišovat a napodobovat výslovnost, rozvíjet paralingvistické projevy komunikace; formulovat jednoduché otázky, jednoduše odpovídat na známé otázky, recitovat krátká říkadla (zpívat jednoduché písně) s vizuální podporou;
- porozumět přiměřeným pokynům (verbálním či vizuálně znázorněným či s doprovodným gestem);

- rozšiřovat svou slovní zásobu a větnou stavbu;
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla;
- uvědomovat si příjemné i nepříjemné citové prožitky;
- regulovat své chování a pocity (za pomoci různých podpůrných metod);
- vhodně navazovat kontakty s druhými dětmi;
- navazovat vhodně kontakty s dospělými ze svého nejbližšího okolí;
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí (radost, zloba);
- dodržovat základní pravidla chování doma, ve třídě, ve škole;
- respektovat potřeby a projevy jiného dítěte;
- zvládat paralelní hru a jednoduchou střídavou činnost;
- umět požádat o pomoc (ve známých situacích).
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit, rozloučit se, poprosit, poděkovat, požádat o pomoc, uposlechnout pokyn apod.);
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky;
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků druhých;
- chovat se ke druhým vhodně;
- dodržovat pravidla her a jiných činností.

6. 4 Zkratky činností uváděné v třídní knize

IB – integrovaný blok

TC – tematický celek

P - projekt

IU – individuální učení

SP – samostatná práce

TV – tělesná výchova

VV – výtvarná výchova

HV – hudební výchova

KASD – komunikační a sociální dovednosti

7 Evaluační systém

7.1 Oblasti autoevaluace

Sledované oblasti:

a) oblast řízení

- koncepce školy
- organizace školy
- oblast personální a DVPP
- efektivita práce školy
- škola a sociální partneři

b) podmínky vzdělávání

- prostorové a materiální podmínky
- podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání a život školy
- personální podmínky
- ekonomické podmínky
- věcné podmínky
- životospráva dětí
- psychosociální podmínky
- organizační podmínky

c) průběh vzdělávání

- potřeby dětí ve vzdělávacím procesu
- školní vzdělávací program (ŠVP) a cíle vzdělávání
- organizace výchovně vzdělávacího procesu školy
- vzdělávací proces
- kontrola a hodnocení výsledků

d) kultura školy

- image školy
- spolupráce s rodiči
- vzájemné vztahy
- vztahy s regionem a okolí

7.2 Cíle, kritéria a nástroje autoevaluace

a. oblast řízení

Předmět evaluace	Zdroj informací/ Indikátor	Hodnotitel	Četnost
koncepce je logicky rozpracována do dlouhodobých a krátkodobých cílů	projekt rozvoje školy; různé dobré plány práce školy	vedení školy	1x ročně
plánování je systematické	plán práce školy, DVPP, rozpočet školy, výroční zpráva školy	vedení školy, vedoucí učitelka	1x ročně
organizační struktura školy a řád provozu MŠ jsou funkční	Řád provozu MŠ, vnitřní směrnice	vedení školy, vedoucí učitelka	1x ročně
jednotlivé týmy vzájemně spolupracují	Zápisy z porad	vedení školy, vedoucí učitelka	průběžně
vnější a vnitřní informační systém školy je funkční	internet, nástěnky, schránky, maily	vedení školy, pedagogický sbor, vedoucí učitelka	průběžně
hospitace plní funkci kontrolní, motivační a informační	hospitační záznamy	vedení školy	průběžně
kontrolní činnost	záznamy	vedoucí učitelka	průběžně
DVPP je plánováno a podporováno	plán DVPP, personalistika	vedení školy, vedoucí učitelka	1x ročně
kontrolní systém je systematický a funkční	dokumentace BOZP a PO	vedení školy	průběžně
sociální partneři	spolupráce je funkčně zahrnuta v plánování	vedení školy, vedoucí učitelka	průběžně

b. podmínky vzdělávání

Předmět evaluace	Zdroj informací/ Indikátor	Hodnotitel	Četnost
velikost a vybavenost prostor	příslušné normy	vedení školy, vedoucí učitelka	1x ročně

ŠVP PV Začátek 2

technický stav budovy školy	revizní zprávy, normy	vedení školy, správce budovy, školník	1x ročně
škola je dostatečně vybavena učebními pomůckami a hračkami, které jsou vhodně pro děti umístěny	zápisy z jednání pedagogických rad	vedení školy, učitelé, vedoucí učitelka	4x ročně
prostředí tříd a prostor školy	platné normy	učitelé, vedení školy, vedoucí učitelka, provozní zaměstnanci	1x ročně
dětské práce jsou přístupné pro rodiče	nástěnky, výzdoba, vystoupení dětí	vedení školy, vedoucí učitelka, rodiče	průběžně
stravování a pitný režim	spotřební koš, příslušné normy	vedení školy, vedoucí učitelka, provozní zaměstnanec – výdej stravy, učitelé, rodiče	průběžně
psychosociální	záznamy z hospitací a kontrol	vedení školy	průběžně
organizační zajištění chodu MŠ	Řád provozu MŠ, organizační zabezpečení jednotlivých akcí, vnitřní směrnice	vedení školy, vedoucí učitelka, učitelé, rodiče	průběžně
personální	personalistika, plán DVPP, rozpis přímé vyučovací činnosti	vedení školy	průběžně
spoluúčast rodičů	prezenční listina konzultací a hovorových hodin s rodiči, dotazníky pro rodiče, akce MŠ pro rodiče s dětmi	vedení školy, vedoucí učitelka, učitelé, rodiče	2x ročně konzultace, dotazníky dle potřeby
zajišťování první pomoci	kniha úrazů	vedení školy, vedoucí učitelka, učitelé	průběžně
finanční prostředky státního a provozního rozpočtu	rozpis rozpočtu	vedení školy, účetní	uzávěrky

c. průběh vzdělávání

Předmět evaluace	Zdroj informací/ Indikátor	Hodnotitel	Četnost
ŠVP je naplňován v souladu s podmínkami a potřebami dětí	záznamy z hospitací a kontrol, třídní knihy, EP a IVP	vedení školy, vedoucí učitelka, ŠPP	1x ročně
ŠVP – vhodnost, správnost	zápis z jednání pedagogické rady	ŠPP	4x ročně
škola systematicky zabezpečuje maximální využívání potenciálu každého jednotlivého dítěte	záznamy z hospitací a kontrol, EP a IVP	vedení školy, vedoucí učitelka, ŠPP	průběžně
využívání vhodných forem a metod výuky vzhledem k cílům výchovně vzdělávacího procesu	zápisy z hospitační činnosti	vedení školy, ŠPP	průběžně
výsledky vzdělávání	zápisy z hospitační činnosti, hodnocení EP a IVP	vedení školy, vedoucí učitelka, učitelé, ŠPP	průběžně

d. kultura školy

Předmět evaluace	Zdroj informací/ Indikátor	Hodnotitel	Četnost
výchovné působení na děti	zápis z jednání pedagogické rady, zápisy z hospitací a kontrol	vedení školy, vedoucí učitelka, učitelky	4x ročně
spolupráce s rodiči	prezenční listina konzultací a hovorových hodin s rodiči, akce pro rodiče s dětmi (besídky, vystoupení)	vedení školy, vedoucí učitelka, učitelé, rodiče	průběžně
děti se cítí ve škole bezpečně	zápisy z hospitační činnosti, prezenční listina konzultací a hovorových hodin s rodiči	vedení školy, vedoucí učitelka, učitelé, rodiče	Průběžně, 2x ročně konzultace
image školy a prezentace školy na veřejnosti	webové a facebookové stránky, Dny otevřených dveří, akce pro rodiče a veřejnost, spolupráce se SŠ a VŠ (praxe studentů)	rodiče, vedení školy, vedoucí učitelka, zřizovatel, zaměstnanci	průběžně

